JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

L. A. GEELHOED

12 päivänä syyskuuta 2006 [1]

Sisällys

I Johdanto ..... I - 840

II Riidanalainen päätös ..... I - 840

III Menettely ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ja riidanalainen tuomio ..... I - 842

IV Yhteisöjen tuomioistuimessa käytävä menettely ..... I - 842

V Valittajan valitusperusteet ja osapuolten väitteet ..... I - 843

A Ensimmäinen valitusperuste: komission tutkinnan aikana esittämien kysymysten laillisuus ..... I - 843

1. Asiayhteys ja komission noudattama päättely ..... I - 843

2. Valittajan väitteet ..... I - 845

3. Komission vastaus ..... I - 845

4. Arviointi ..... I - 846

B Toinen valitusperuste: yhteisön oikeuden rikkominen ja virheellinen soveltaminen sekä puolustautumisoikeuksien loukkaaminen siltä osin kuin jakoperusteita koskevan asiakirjan katsottiin olevan sallittua ja käyttökelpoista näyttöä I - 847

1. Asiayhteys ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen noudattama päättely ..... I - 847

2. Valittajan väitteet ..... I - 848

3. Komission väitteet ..... I - 850

4. Asian arviointi ..... I - 852

1 – Alkuperäinen kieli: hollanti.

C Kolmas valitusperuste: EY 81 artiklan rikkominen siltä osin kuin on katsottu, että muiden kuin yrityksiä vastaan esitettyjen perusteiden sisällyttäminen päätökseen oli laillista ..... I - 854

1. Asiayhteys ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen noudattama päättely ..... I - 854

2. Valittajan väite ..... I - 855

3. Komission lausumat ..... I - 855

4. Arviointi ..... I - 855

D Neljäs valitusperuste: virheellinen lain soveltaminen, näytön vääristäminen ja perustelujen puuttuminen päätöksen 1 artiklassa väitetyn rikkomisen osalta .. I - 856

– Viides valitusperuste: virheellinen lain soveltaminen, näytön vääristäminen ja perustelujen puuttuminen siltä osin kuin on katsottu, että jäsenvaltioiden väliselle kaupalle on aiheutunut haittaa ..... I - 856

1. Asiayhteys ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päättely .... I - 856

2. Valittajan väitteet ..... I - 859

3. Komission lausumat ..... I - 862

4. Arviointi ..... I - 863

E Kuudes, seitsemäs ja kahdeksas valitusperuste: ..... I - 869

– toimivallan ylittäminen, yhteisön oikeuden rikkominen ja tosiseikkojen ja näytön vääristäminen riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa väitetyn rikkomisen osalta ..... I - 869

– toimivallan ylittäminen, yhteisön oikeuden rikkominen ja tosiseikkojen ja näytön vääristäminen riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa väitetyn rikkomisen seurausten osalta ..... I - 869

– yhteisön oikeuden rikkominen ja tosiseikkojen ja näytön vääristäminen siltä osin kuin tämä liittyy Dalminen ja British Steelin välisten toimitussopimusten määräyksiin ..... I - 869

1. Asiayhteys ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätelmät ... I - 869

2. Valittajan väitteet ..... I - 874

3. Komission lausumat ..... I - 877

4. Arviointi ..... I - 879

F Yhdeksäs ja kymmenes valitusperuste: ..... I - 887

– EY 81 artiklan rikkominen ja perustelujen puuttuminen arvioitaessa, onko komissio noudattanut asetuksen N:o 17 15 artiklaa ja sakon määrän laskemista koskevia suuntaviivoja, siltä osin kuin tämä liittyy Dalminen syyksi luettavan rikkomisen vakavuuteen ..... I - 887

– EY 81 artiklan rikkominen ja perustelujen puuttuminen arvioitaessa, onko komissio noudattanut asetuksen N:o 17 15 artiklaa ja sakon määrän laskemista koskevia suuntaviivoja, siltä osin kuin tämä liittyy Dalminen kiistämän rikkomisen keston ja lieventävien olosuhteiden arviointiin ..... I - 887

1. Valittajan väitteet ..... I - 887

2. Komission perustelut ..... I - 890

3. Arviointi ..... I - 893

VI Oikeudenkäyntikulut ..... I - 900

VII Ratkaisuehdotus ..... I - 900

I Johdanto

1. Esillä oleva asia koskee Dalmine SpA:n (jäljempänä Dalmine) valitusta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-50/00, Dalmine SpA vastaan Euroopan yhteisöjen komissio, 8.7.2004 antamasta tuomiosta. [2]

II Riidanalainen päätös

2. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pienensi riidanalaisella tuomiolla sakkoa, joka valittajalle oli määrätty EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan soveltamisesta 8 päivänä joulukuuta 1999 tehdyllä komission päätöksellä 2003/382/EY (Asia IV/E-1/35.860-B – saumattomat teräsputket) [3] (jäljempänä päätös), ja hylkäsi muilta osin vaatimukset päätöksen mitätöimisestä.

3. Viittaan riidanalaisen päätöksen perustana olevien tosiseikkojen osalta ratkaisueh-

2 – Kok. 2004, s. II-2395.

3 – EUVL 2003, L 140, s. 1.

dotukseeni yhdistetyissä asioissa C-403/04 P ja C-405/04 P, Sumitomo Metal Industries Ltd. ja Nippon Steel Corp. vastaan Euroopan yhteisöjen komissio (ratkaisuehdotuksen 3–12 kohta).

4. Päätöksen päätösosassa todetaan esillä olevan valituksen kannalta olennaisilta osin seuraavaa:

"*1 artikla*

1) – – Dalmine SpA – – [ovat] rikkoneet EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdan määräyksiä osallistumalla tämän päätöksen johdanto-osassa esitetyllä tavalla ja esitetyssä laajuudessa sopimukseen, jolla pyrittiin muun muassa yritysten kotimarkkinoiden kunnioittamiseen saumattomien OCTG API- ja project linepipe -tuotteiden osalta.

2) Rikkominen on kestänyt vuodesta 1990 vuoteen 1995 – – Dalmine SpA:n – – osalta.

2 artikla

1) – – Dalmine SpA [ovat] rikkoneet EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdan määräyksiä tekemällä 1 artiklassa tarkoitetun rikkomisen yhteydessä sopimuksia, joiden perusteella sileäpäisten OCTG-tuotteiden toimitukset British Steel Limitedille (Vallourec SA:lle vuodesta 1994 alkaen) on jaettu.

2) – – Dalmine SpA:n osalta rikkominen on kestänyt 4 päivästä joulukuuta 1991 aina 30 päivään maaliskuuta 1999.

– –

4 artikla

Edellä 1 artiklassa mainituille yrityksille määrätään kyseisessä artiklassa todetun rikkomisen vuoksi seuraavat sakot:

4	Dalmine SpA	10 800 000 EUR

– –"

III Menettely ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ja riidanalainen tuomio

5. Seitsemän edellä tarkoitetuista kahdeksasta sakkoon määrätystä yrityksestä, joiden joukossa Dalmine oli, nosti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa seitsemän kannetta sen kirjaamoon 28.2.–3.4.2000 toimitetuilla kannekirjelmillä.

6. Dalmine vaati päätöksen kumoamista kokonaan tai osittain tai, toissijaisesti, sille määrätyn sakon kumoamista tai sen määrän alentamista, ja komission velvoittamista maksamaan oikeudenkäyntikulut.

7. Riidanalaisessa tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

– kumosi päätöksen 1 artiklan 2 kohdan siltä osin kuin siinä on katsottu kantajan syyllistyneen väitettyyn rikkomiseen 1.1.1991 edeltäneen ajan osalta

– muutti kantajan maksettavaksi määrätyn sakon määräksi 10 080 000 EUR

– hylkäsi kanteen muilta osin

– velvoitti kunkin asianosaisen vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan.

IV Yhteisöjen tuomioistuimessa käytävä menettely

8. Dalmine vaatii valituksessaan, että yhteisöjen tuomioistuin

– kumoaa riidanalaisen tuomion kokonaan tai osittain

– kumoaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käsitellyn komission päätöksen.

Dalmine vaatii toissijaisesti, että yhteisöjen tuomioistuin

– kumoaa päätöksen 4 artiklassa määrätyn sakon tai vähentää sen määrää

– palauttaa asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen asian uutta ratkaisemista ja uutta tuomiota varten, jolloin on otettava huomioon yhteisöjen tuomioistuimen tuomio.

Dalmine vaatii lisäksi, että yhteisöjen tuomioistuin

– velvoittaa komission korvaamaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ja yhteisöjen tuomioistuimessa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

9. Komissio vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin hylkää valituksen kokonaan, koska se ei osittain täytä tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä ja on joka tapauksessa täysin perusteeton, ja velvoittaa valittajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

V Valittajan valitusperusteet ja osapuolten väitteet

10. Dalmine esittää riidanalaista tuomiota vastaan kymmenen valitusperustetta, jotka voidaan jakaa neljään ryhmään seuraavasti:

– kaksi valitusperustetta koskee menettelytapaan liittyviä virheitä

– kolme valitusperustetta koskee riidanalaisen tuomion virheitä, jotka koskevat päätöksen 1 artiklassa todettua rikkomista

– kolme valitusperustetta koskee riidanalaisen tuomion virheitä, jotka koskevat päätöksen 2 artiklassa todettuja rikkomisia

– lopuksi kaksi valitusperustetta koskee määrätyn sakon summaa.

11. Ensimmäiset kolme valitusperustetta ovat jokseenkin itsenäisiä. Neljäs ja viides valitusperuste, kuudes, seitsemäs ja kahdeksas valitusperuste ja yhdeksäs ja kymmenes valitusperuste liittyvät läheisemmin toisiinsa. Käsittelen valitusperusteita jäljempänä näin ryhmiteltyinä.

A *Ensimmäinen valitusperuste: komission tutkinnan aikana esittämien kysymysten laillisuus*

1. Asiayhteys ja komission noudattama päättely

12. Komissio esitti 13.2.1997 ja 22.4.1997 valittajalle tietojensaantipyynnöt, jotka koskivat myös Dalminen väitettyä osallisuutta kiellettyihin käytäntöihin ja erityisesti sopimuksiin kansallisten markkinoiden kunnioittamisesta sekä hintasopimuksiin. Dalmine ei antanut näihin tietojensaantipyyntöihin täydellisiä vastauksia.

13. Komissio pyysi 12.6.1997 uudelleen Dalminea toimittamaan pyydetyt tiedot. Koska se katsoi, että Dalminen vastaukset olivat edelleen puutteellisia, komissio teki 6.10.1997 päätöksen, [4] jolla se velvoitti Dalminen sakon uhalla antamaan pyydetyt tiedot 30 päivän määräajan kuluessa. Dalmine nosti päätöksestä kumoamiskanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa. Kanne päätettiin jättää tutkimatta. [5]

14. Dalmine kiisti tehdyn päätöksen laillisuuden tämän jälkeen uudelleen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ja väitti, että päätös oli pakottanut Dalminen myöntämään syyllisyytensä, mikä oli Dalminen mukaan aiheuttanut sille haittaa.

15. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vahvisti kyseistä kanneperustetta käsitellessään ensinnäkin asioissa Orkem vastaan komissio [6] ja Mannesmannröhrenwerke vastaan komissio [7] vahvistetun oikeuskäytännön perusteella, että vaitiolo-oikeus on yrityksellä, joka on sellaisen päätöksen adressaatti, jolla pyydetään tietoja asetuksen N:o 17 [8] 11 artiklan 5 kohdassa tarkoitetulla tavalla, mikäli sen on sakon uhalla toimitettava vastauksia, joiden seurauksena se joutuu myöntämään rikkomisen, jonka todentaminen on komission tehtävä (riidanalaisen tuomion 45 kohta).

16. Sen jälkeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistutti, että vakiintuneen oikeuskäytännön [9] mukaan yrityksillä ei ole velvollisuutta vastata tämän oikeussäännön nojalla pelkkään asetuksen N:o 17 11 artiklan 1 kohdan mukaiseen tietojen pyyntöön, eivätkä ne tämän vuoksi voi väittää, että niiden oikeutta olla asettamatta itseään epäilyksenalaisiksi on loukattu sen vuoksi, että ne ovat vapaaehtoisesti vastanneet tällaiseen pyyntöön (riidanalaisen tuomion 46 kohta).

17. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei tutkinut tarkemmin sitä, täyttikö kyseinen kanneperuste tutkittavaksi ottamisen edellytykset, vaan huomautti, että riidanalainen päätös voi olla tältä osin lainvastainen vain, mikäli 6.10.1997 tehdyn päätöksen kohteena olevien kysymysten takia Dalmine joutui myöntämään riidanalaisessa päätöksessä huomioon otetut rikkomukset edellä 15 kohdassa mainitussa asiassa Orkem vastaan komissio annetussa tuomiossa tarkoitetulla tavalla. Vaikka komissio esittikin pitkän kysymyssarjan alkuperäisessä 22.4.1997 päivätyssä pyynnössään, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan komission 6.10.1997 tekemässään päätöksessä Dalminelle osoittamat ainoat kysymykset koskivat

4 – (K(1997) 3036, IV 35.860, ei julkaistu).

5 – Asia T-596/97, Dalmine v. komissio, määräys 24.6.1998 (Kok. 1998, s. II-2383).

6 – Asia 374/87, tuomio 18.10.1989 (Kok. 1989, s. 3283, Kok. Ep. X, s. 231, 35 kohta).

7 – Asia T-112/98, tuomio 20.2.2001 (Kok. 2001, s. II-729, 67 kohta).

8 – Neuvoston asetus N:o 17, annettu 6 päivänä helmikuuta 1962 – Perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus (EYVL 13, s. 204).

9 – Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittaa tältä osin yhdistettyihin asioihin T-25/95, T-26/95, T-30/95–T-32/95, T-34/95–T-39/95, T-42/95–T-46/95, T-48/95, T-50/95–T-65/95, T-68/95–T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 ja T-104/95, Cimenteries CBR ym. v. komissio, ns. sementtitapaus, tuomio 15.3.2000 (Kok. 2000, s. II-491, 734 kohta).

täysin objektiivisten asiakirjojen ja tietojen tuottamista eivätkä siten olleet omiaan pakottamaan tätä myöntämään rikkomusta (riidanalaisen tuomion 47 kohta).

Asiassa Mannesmann annettuun tuomioon vaikuttaneet tosiseikat eroavat merkittävästi esillä olevan asian perustana olevista tosiseikoista.

2. Valittajan väitteet

18. Valittajan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on soveltanut yhteisön oikeutta virheellisesti ja loukannut puolustautumisoikeutta siltä osin kuin on katsottu, että komission valittajalle esittämät kysymykset olivat laillisia. Valittajan mukaan sen oikeutta olla saattamatta itseään epäilyksenalaiseksi oli loukattu. Valittaja perustelee väitettään vastauksellaan 1 kysymyksen d kohtaan, joka on esitetty komission 6.10.1997 tekemän päätöksen liitteessä I. [10] Kysymykseen vastaaminen olisi valittajan mukaan pakottanut sen asettamaan itsensä epäilyksenalaiseksi.

19. Valittaja huomautti istunnossa vielä, ettei kyseistä valitusperustetta saa arvioida pelkästään viittaamalla mekaanisesti oikeuskäytäntöön, johon ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittaa asiassa Mannesmann.

3. Komission vastaus

20. Komissio uudistaa näkemyksensä, että valittajan päättelyn perustana on virheellinen oletus. Dalminen tarkoittama kysymys sisältyy tosiaankin 6.10.1997 tehdyn päätöksen 1 kohdan d alakohtaan. Valittajalla ei kuitenkaan ollut velvollisuutta vastata tähän kysymykseen, mikä käy ilmi päätöksen päätösosasta. [11]

21. Koska Dalminella ei ollut velvollisuutta vastata kyseiseen kysymykseen, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pystyi oikeutetusti toteamaan, ettei tässä tapauksessa kyseessä ole vastaajan oikeuksien loukkaus.

22. Komissio huomauttaa lisäksi, ettei Dalmine vastannut lainkaan edellä tarkoitettuun 1 kysymyksen d kohtaan.

10 – 1 kysymyksen d kohta oli seuraava: "Voitteko kuvailla niiden kokousten osalta, joita koskevia asiakirjoja ette pysty löytämään, kokousten tavoitteen, niissä tehdyt päätökset, ennen kokouksia ja niiden jälkeen saatujen asiakirjojen tyypin, eri maantieteellisten alueiden osalta käsitellyt ja/tai vahvistetut markkinoiden jakosopimukset (sharing key) ja niiden voimassaoloajat ja tyypit ('Target Price-TP', 'Winning Price-WP', 'Proposal Price-PP', 'Rock Bottom Price-RBP')." (Suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska EUVL:ssä ei ole julkaistu suomenkielistä tekstiä.)

11 – Kyseisen päätöksen päätösosassa todettiin seuraavaa: "1 artikla. Dalminen on kolmenkymmenen päivän kuluessa tämän pyynnön tiedoksisaamisesta toimitettava tiedot, joita pyydetään tämän päätöksen liitteessä I olevissa kysymyksissä 1 b, 3 b ja 8." (Suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska EUVL:ssä ei ole julkaistu suomenkielistä tekstiä.)

4. Arviointi

23. Luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön, johon kohdistuu EY:n perustamissopimuksen kilpailumääräysten mahdollista rikkomista koskeva tutkimus, oikeus olla saattamatta itseään epäilyksenalaiseksi, kuuluu oikeudenmukaisen oikeudenkäyntimenettelyn periaatteisiin, joiden mukaan puolustautumisoikeutta on kunnioitettava.

24. Yhteisöjen tuomioistuin ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ovat tunnustaneet tämän selvästi edellä mainitussa oikeuskäytännössä.

25. Tämän oikeudenmukaisen oikeudenkäyntimenettelyn periaatteen ytimenä on, ettei ketään voida *pakottaa*[12] asettamaan itseään epäilyksenalaiseksi. Jos osapuoleen, jota tutkinta koskee, ei kohdistu pakkoa, hän voi itse päättää, vastaako hän hänelle esitettyihin kysymyksiin, ja miten hän niihin vastaa.

26. Tähän päätökseen voivat vaikuttaa varsin monenlaiset pohdiskelut, kuten se, mitä etuja ja haittoja on yhteistyöstä komission kanssa jatkotutkimuksissa, osapuolta vastaan esitetyn näytön laatu ja siihen liittyen osapuolen odotukset tutkinnan onnistumisesta tai jäämisestä sillensä.

27. Jos tätä päätösvapautta ei ole siitä syystä, että osapuolen on pakko vastata sille esitettyihin kysymyksiin, kysymysten sisältö ratkaisee, onko itsensä epäilyksenalaiseksi asettamiseen pakottamista koskevaa kieltoa kunnioitettu.

28. Tätä toista vaihetta ei päästä aivan vielä arvioimaan ensimmäisen valitusperusteen arvioinnin yhteydessä. Esillä olevassa asiassa se voisi kylläkin pakottaa tutkimaan tarkemmin 6.10.1997 tehdyn päätöksen liitteessä I olevan 1 kysymyksen d kohdan sisältöä.

29. Kyseisen päätöksen päätösosan 1 artiklassa on kuitenkin jo esitetty niiden kysymysten kattava yhteenveto, joihin Dalmine joutui vastaamaan. Niiden joukossa ei mainita 1 kysymyksen d kohtaa.

30. Dalmine pystyi siis vapaasti valitsemaan, vastaako se kyseiseen kysymykseen. Se päätti olla vastaamatta.

31. Tästä seuraa, että ensimmäinen valitusperuste on perusteeton. Pakkoa ei ollut, eikä Dalmine esittänyt vastausta, jota voitaisiin pitää itsensä saattamisena epäilyksenalaiseksi.

12 – Kursivointi tässä.

32. Jos valitusperuste ulottuu laajemmalle, kuten valittaja esitti istunnon aikana, ja siitä seuraisi, että kiellon esittää epäilyksenalaiseksi asettamiseen johtavia kysymyksiä tulisi koskea myös kysymyksiä, joihin tutkittavan osapuolen ei ole pakko vastata, seurauksena olisi ääritapauksessa järjetön tilanne, jossa tutkintaa tekevä instanssi ei enää saisi pyytää tutkittavalta osapuolelta vapaaehtoista tunnustusta, vaikka muu näyttö olisikin vakuuttava.

33. Valitusperusteen näin laaja tulkinta – jos se olisi edes mahdollinen, sillä valittajan istunnossa esittämä väite oli tältä osin sekä epäselvä että epätarkka – ei näin ollen paranna tämän valitusperusteen perustelluksi toteamisen mahdollisuuksia.

B *Toinen valitusperuste: yhteisön oikeuden rikkominen ja virheellinen soveltaminen sekä puolustautumisoikeuksien loukkaaminen siltä osin kuin jakoperusteita koskevan asiakirjan katsottiin olevan sallittua ja käyttökelpoista näyttöä*

1. Asiayhteys ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen noudattama päättely

34. Valittaja katsoi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, että jakoperusteita koskevaa asiakirjaa ei voida käyttää todisteena riidanalaisen päätöksen 1 ja 2 artiklassa tarkoitetuista rikkomuksista, koska komissio ei ole paljastanut tämän asiakirjan laatijan henkilöllisyyttä eikä alkuperää. Näiden tietojen puuttuessa tämän todistuskappaleen aitous ja todistusvoima ovat kyseenalaisia (riidanalaisen tuomion 67 kohta).

35. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittaa riidanalaisessa tuomiossa yhteisön oikeudessa vallitsevaan vapaan todistusharkinnan periaatteeseen [13] ja toteaa, että ainoa merkityksellinen arviointiperuste Dalminen esittämien todisteiden ja näin ollen myös jakoperusteita koskevan asiakirjan luotettavuuden harkinnassa on niiden luotettavuus mutta että ei voida katsoa, että se olisi todiste, jota ei voida tutkia (riidanalaisen tuomion 72 ja 73 kohta).

36. Valittaja valitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa myös siitä, että komissio on rikkonut menettelyä koskevia säännöksiä käyttämällä sen aiempien johtajien lausumia, jotka on annettu rikosoikeudenkäynnissä, joka ei mitenkään liity komission vastuulla olleeseen tutkintaan. Valittajan mukaan komissiolla ei ole oikeutta vedota näihin lausumiin sen asian ulkopuolella, jonka yhteydessä ne on saatu. Valittaja

13 – Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittaa tältä osin julkisasiamies Vesterdorfin ratkaisuehdotukseen asiassa T-1/89, Rhône-Poulenc v. komissio, tuomio 24.10.1991 (Kok. 1991, s. II-867) ja yhteisöjen tuomioistuimen yhdistetyihin asioihin C-310/98 ja C-406/98, Met-Trans ja Sagpol, tuomio 23.3.2000 (Kok. 2000, s. I-1797, 29 kohta) ja yhdistettyihin asioihin T-141/99, T-142/99, T-150/99 ja T-151/99, Vela ja Tecnagrind v. komissio, tuomio 7.11.2002 (Kok. 2002, s. II-4547, 223 kohta).

väittää niin sanotun Espanjan pankit -tapauksen [14] nojalla, että kyseisen tapauksen periaatetta olisi sovellettava analogisesti nyt esillä olevaan asiaan (riidanalaisen tuomion 76 ja 77 kohta).

37. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kiistää mahdollisuuden vedota Espanjan pankit -tapauksessa annettuun tuomioon, koska on todettava, että kyseisessä tapauksessa tarkoitetussa oikeuskäytännössä on kyse tilanteesta, jossa kansalliset viranomaiset käyttävät komissiolta asetuksen N:o 17 11 artiklan nojalla saatuja tietoja. Tästä tilanteesta säädetään nimenomaisesti asetuksen N:o 17 20 artiklassa. Näin ollen sen laillisuus, että komissio lähettää asetuksen N:o 17 nojalla saamiaan tietoja kansalliselle viranomaiselle, sekä sen laillisuus, että viimeksi mainittu ei saa käyttää tietoja suoraan todisteena, arvioidaan yhteisön oikeuden perusteella (riidanalaisen tuomion 84 ja 85 kohta).

38. Sen laillisuus, että kansallinen syyttäjäviranomainen tai toimivaltainen kilpailuviranomainen lähettää komissiolle kansallisen rikosoikeuden nojalla saatuja tietoja, ja sen laillisuus, että komissio myöhemmin käyttää näitä tietoja, ovat kysymyksiä, jotka lähtökohtaisesti kuuluvat näiden kansallisten viranomaisten suorittaman tutkinnan kulkua koskevan kansallisen oikeuden alaan. [15] Dalminen väitteistä ei käy ilmi, että toimivaltainen italialainen tuomioistuin olisi käsitellyt kyseisten pöytäkirjojen lähettämisen ja yhteisön tasolla tapahtuneen käytön laillisuutta. Missään tapauksessa Dalmine ei myöskään ole esittänyt ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle mitään, mikä osoittaisi tällaisen käytön olevan Italian oikeuden sovellettavien säännösten vastaista (riidanalaisen tuomion 86 ja 87 kohta).

39. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin lopettaa päättelynsä toteamalla, että Dalminen väitteet koskevat pelkästään sen johtajien todistajanlausuntojen luotettavuutta ja niin muodoin todistusvoimaa eivätkä näiden todisteiden kelpoisuutta tässä oikeudenkäynnissä (riidanalaisen tuomion 90 kohta).

2. Valittajan väitteet

40. Valittajan esittämissä väitteissä moititaan jakoperusteita koskevan asiakirjan ja Dalminen entisten johtajien todistajanlausuntojen hyväksymistä todistusaineistoksi.

41. Valittaja perustelee ensimmäistä väitettään sillä, että jakoperusteita koskeva asiakirja on kahdessa suhteessa anonyymi: tie-

14 – Asia C-67/91, Asociación española de Banca Privada ym., tuomio 16.7.1992 (Kok. 1992, s. I-4795, Kok. Ep. XIII, s. 87, 35 kohdasta alkaen).

15 – Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin lisää, ettei sillä ole EY 230 artiklan nojalla nostetun kanteen yhteydessä toimivaltaa ratkaista kansallisen viranomaisen toteuttaman toimen lainmukaisuutta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittaa tältä osin analogisesti mm. yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-97/91, Oleificio Borelli v. komissio, 3.12.1992 annettuun tuomioon (Kok. 1991, s. I-6313, Kok. Ep. XIII, s. 215, 9 kohta).

dossa ei ole, kuka on luovuttanut kyseisen asiakirjan komissiolle, eikä asiakirjan laatijaa tai laatimisolosuhteita tunneta.

42. Valittaja viittaa asioissa komissio vastaan Tordeur, [16] Vela ja Tecnagrind vastaan komissio ja Met-Trans Sagpol [17] annettuihin tuomioihin ja toteaa, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi saanut hyväksyä tällaista asiakirjaa todisteeksi.

43. Valittaja huomauttaa lisäksi, että ennen anonyymin asiakirjan hyväksymistä todisteeksi olisi ainakin pitänyt tutkia sen paikkansapitävyys ja luotettavuus. Tällöinkin tämänkaltainen asiakirja voisi korkeintaan johtaa tutkinnan aloittamiseen, mutta sitä ei saisi käyttää todisteena itse perustamissopimuksen kilpailusäännösten väitetystä rikkomisesta.

44. Dalmine painottaa tässä yhteydessä, että riidanalaisessa tuomiossa on sisäisiä ristiriitoja, sillä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toisaalta toteaa, että Dalminen lausumat voivat olla merkityksellisiä arvioitaessa asiakirjan luotettavuutta, mutta toisaalta se ei kuitenkaan tee tällaista arviointia.

16 – Asia 232/84, komissio v. Tordeur, tuomio 3.10.1985 (Kok. 1985, s. 3223).

17 – Mainittu edellä alaviitteessä 13.

45. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi valittajan mukaan vielä pitänyt selvittää, onko todellakin olemassa pakottavia syitä, joiden vuoksi komissio ei paljasta tietojensa lähdettä.

46. Valittaja huomauttaa myös toisen väitteensä osalta, että komission olisi pitänyt paljastaa mahdollisimman pian, että sillä on hallussaan kyseessä olevaan rikosoikeudenkäyntiin liittyviä lausumia. Sen mukaan ilmoittamatta jättäminen rikkoo Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kohdan periaatetta oikeudesta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, jota on tarkennettu Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännössä.

47. Valittaja toteaa tämän jälkeen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kylläkin käsitellyt kysymystä siitä, onko komissio saanut lausumat haltuunsa laillisesti, mutta on jättänyt käsittelemättä olennaisen kysymyksen siitä, oliko komissiolla oikeus käyttää tällaisia asiakirjoja oman tutkintansa tekemiseen. Valittajan mukaan komissio sai käyttää näitä asiakirjoja ainoastaan viitteinä tapahtumista mutta ei todis-

teina Dalminen väitetystä rikkomisesta.[18] Valittaja painottaa tässä yhteydessä vielä, että kyseiset asiakirjat olivat pelkästään väliaikaisia ja ettei niiden luotettavuutta ollut vielä vahvistettu siinä rikosoikeudenkäynnissä, jota varten ne oli laadittu.

3. Komission väitteet

48. Komissio ei hyväksy ensimmäistä väitettä, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei olisi saanut hyväksyä jakoperusteita koskevan asiakirjan käyttöä todisteena. Komission mielestä valittajan kannalle ei löydy minkäänlaista tukea siitä oikeuskäytännöstä, johon valittaja viittaa.

49. Komission mukaan etenkään asiassa Met-Trans ja Sagpol annetun tuomion[19] 29 kohdalla ei voida perustella kantaa siitä, että todistuskeinoja, joita ei sallita jäsenvaltioiden prosessilainsäädännöissä, ei voida sallia myöskään yhteisön tasolla. Vaikka tämän kannan katsottaisiinkin olevan oikea, toisin kuin nyt, samankaltaisten menettelyiden, jotka olisi otettava huomioon arvioitaessa todistuskeinojen sallittavuutta komission kilpailuasioissa käynnistämissä menettelyissä, ei varmasti ole koskettava yhden jäsenvaltion rikosprosessioikeutta, vaan vähintään *eri* jäsenvaltioiden muodollista ja aineellista rikosoikeutta.

50. Mitä tulee valittajan kantaan siitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi ennen jakoperusteita koskevan asiakirjan hyväksymistä ja käyttökelpoiseksi toteamista täytynyt ainakin tutkia valittajan asiakirjan luotettavuuden osalta esittämät perustelut, komissio toteaa, ettei valittaja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käydyssä menettelyssä esittänyt tällaisia perusteluja. Näin ollen valittaja ei komission mukaan voi syyttää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, ettei se tutkinut asiakirjan luotettavuutta.

51. Komissio huomauttaa lisäksi tässä yhteydessä, että jakoperusteita koskevan asiakirjan luotettavuutta on käsitelty erikseen kahdessa rinnakkaisessa ensimmäisen oikeusasteen menettelyssä.[20]

18 – Valittaja vetoaa tässä yhteydessä analogisesti asiassa Espanjan pankit annettuun tuomioon (mainittu edellä alaviitteessä 14). Valittajan mukaan kyseisestä tuomiosta seuraa se periaate, etteivät viranomaiset, jotka ovat laillisesti tietojen haltijoita, voi käyttää niitä muuhun kuin siihen tarkoitukseen, jota varten ne on hankittu. Jos tiedot luovutetaan muille viranomaisille, niitä voidaan käyttää ainoastaan sen arvioimiseksi, onko tutkintamenettelyn aloittaminen aiheellista. Annetut tiedot on kuitenkin pidettävä kyseisten viranomaisten sisäisessä käytössä. Näin ollen niitä ei voida käyttää todisteina. (Mainitun tuomion 37, 39, 42 ja 53 kohta.)

19 – Kyseessä on etenkin seuraava kohta: "– – että yhteisön todisteen käsitettä koskevien oikeussääntöjen puuttuessa kaikki ne todistuskeinot, jotka sallitaan jäsenvaltioiden prosessilainsäädännöissä samankaltaisissa menettelyissä, ovat lähtökohtaisesti hyväksyttäviä".

20 – Asia T-44/00, Mannesmannröhren-Werke AG v. komissio, tuomio 8.7.2004 (Kok. 2004, s. II-2223, 94 kohta) ja yhdistetyt asiat T-67/00, T-68/00, T-71/00 ja T-78/00, JFE Engineering Corp. ym. v. komissio, tuomio 8.7.2004 (Kok. 2004, s. II-2501, 274 kohta).

52. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut siltä osin, että "tämän asiakirjan uskottavuutta heikentää kiistatta se, että asiayhteyttä, jossa se on laadittu, ei juurikaan tunneta, ja ettei komission tältä osin esittämiä väitteitä voida tarkastaa". [21] Kuitenkin "jakoperusteita koskeva asiakirja säilyttää tietyn todistusvoiman, jotta se voi tukea komission mainitsemien yhtäpitävien aihetodisteiden kokonaisuuden yhteydessä tiettyjä Verlucan lausuntoihin sisältyviä keskeisiä toteamuksia saumattomien OCTG-putkien markkinoihin vaikuttavan, markkinoiden jakamista koskevan sopimuksen olemassaolosta". [22]

53. Valittajan siitä väitteestä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi virheellisesti jättänyt selvittämättä, oliko komission tietolähteen henkilöys todellakin välttämätöntä salata, komissio toteaa, että yhteisöjen tuomioistuin on käsitellyt tämän asian jo asiassa Adams annetussa tuomiossa. [23]

54. Komissio huomauttaa toisen väitteen osalta, että näkemykselle, jonka mukaan komission olisi pitänyt viipymättä ilmoittaa valittajalle edelle tarkoitettujen lausumien saamisesta haltuunsa, ei ole mitään oikeudellista perustaa. Tällaista perustaa ei ole myöskään Euroopan ihmisoikeussopimuksessa eikä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännössä.

55. Valittajalla on yhteisön voimassa olevan lainsäädännön mukaan myös oikeus tutustua komission asiakirjavihkoon väitetiedoksiannon lähettämisen yhteydessä tai välittömästi sen jälkeen. Tällä saavutetaan riittävät takeet puolustautumisoikeudelle. Valittaja ei komission mukaan ole pystynyt näyttämään, miten lausumia koskevan tiedon saaminen vasta väitetiedoksiannon lähettämisen yhteydessä eikä sitä aiemmin olisi loukannut valittajan puolustautumisoikeutta.

56. Mitä tulee valittajan toiseen väitteeseen, komissio katsoo, että jos sillä on asetuksen N:o 17 11 artiklan 1 kohdan nojalla oikeus hankkia kaikki tarpeelliset tiedot jäsenvaltioiden hallituksilta ja toimivaltaisilta viranomaisilta, sillä on myös oikeus käyttää näitä tietoja.

57. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on myös aivan oikein katsonut, ettei se tai komissio ole toimivaltainen valvomaan näin saatujen tietojen alkuperän laillisuutta. [24] Tämä valvonta kuuluu toimivaltaiselle kansalliselle tuomioistuimelle.

21 – Edellä alaviitteessä 20 mainittu asia JFE Engineering Corp. ym. v. komissio, tuomion 274 kohta.

22 – Sama, tuomion 288 kohta.

23 – Asia 145/83, Adams v. komissio, tuomio 7.11.1984 (Kok. 1984, s. 3539, Kok. Ep. VIII, s. 341, 35 kohta).

24 – Riidanalaisen tuomion 86 kohta.

58. Koska valittaja ei, kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomauttaa, [25] ole esittänyt perusteluja, joista kävisi ilmi, että valittaja olisi edes lähestynyt italialaista tuomioistuinta sen selvittämiseksi, oliko kyseisten pöytäkirjojen lähettäminen ja yhteisön tasolla tapahtunut käyttö laillista.

4. Asian arviointi

59. Viittaan tämän valitusperusteen ensimmäisen kohdan osalta pelkästään ratkaisuehdotukseeni, joka on annettu asiassa Salzgitter Mannesmann, aiemmin Mannesmannröhren-Werke, vastaan komissio. [26]

60. Olen kyseisen ratkaisuehdotuksen 50–70 kohdassa arvioinut ja hylännyt analogiset, joskin hieman laajemmin perustellut väitteet, jotka valittaja kyseisessä asiassa on esittänyt jakoperusteita koskevan asian tutkittavaksi ottamista vastaan.

61. Olen vakuuttunut siitä, että kyseisessä ratkaisuehdotuksessa noudattamani päättely soveltuu kokonaisuudessaan niihin perusteluihin, joita Dalmine on esittänyt ensimmäisen valitusperusteensa tueksi.

62. Myöskään valitusperusteen toista osaa ei ole tarpeen käsitellä pitkään.

63. Aivan kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin riidanalaisen tuomion 83 kohdassa, myöskään minä en löydä oikeuskäytännöstä mitään tukea valittajan ensimmäiselle väitteelle, jonka mukaan komission olisi pitänyt ilmoittaa valittajalle, että se oli saanut haltuunsa kyseessä olevat lausumat.

64. Mielestäni ei ole mitään syytä ymmärtää periaatetta oikeudesta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin siten, että se kattaisi myös valittajan tarkoittaman, komissiota koskevan tiedonantovelvollisuuden. Jos komissiolla olisi toimivaltaisena viranomaisena velvollisuus ilmoittaa tutkinnan ensimmäisessä vaiheessa rikkomiseen mahdollisesti osallistuneelle tietoja, joiden perusteella on mahdollista epäillä, että yhteisön kilpailulainsäädäntöä on rikottu, velvoite voisi vaikeuttaa merkittävästi tutkinnan jatkamista ja loppuun saattamista tai jopa tehdä sen mahdottomaksi.

65. Kyseessä olevat yritykset voisivat silloin tutkinnan alkuvaiheissa ryhtyä toimenpiteisiin, joilla ne voivat rajoittaa komission

25 – Riidanalaisen tuomion 87 kohta.

26 – C-411/04 P, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa.

mahdollisuuksia kerätä lisää todistusaineistoa. [27]

66. Toinen väite on hieman monimutkaisempi.

67. Valittaja väittää olennaisilta osin, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ei olisi lausumien hyväksyttävyyttä ja käyttökelpoisuutta todistusaineistona arvioidessaan pitänyt käsitellä vain sitä, minkä lainsäädännön mukaan ja minkä tuomioistuimen olisi pitänyt arvioida, onko kansallisen rikosprosessin tutkinnan yhteydessä saadun aineiston luovuttaminen komissiolle ja aineiston käyttö väitetyn rikkomisen todisteena laillista.

68. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi lisäksi pitänyt selvittää, voidaanko komission kansallisilta viranomaisilta saamaa aineistoa, jonka hankinnan laillisuudesta voi olla olemassa epäilyksiä, sinänsä pitää hyväksyttävänä ja todisteeksi kelpaavana.

69. Valittaja viittaa tässä yhteydessä aiemmin mainittuun Espanjan pankit -tapaukseen ja väittää analogisesti, että komission kansallisilta viranomaisilta saamia tietoja saa käyttää ainoastaan sisäisessä käytössä ja pelkästään viittauksina mahdollisesta rikkomisesta, kuten kyseisessä tapauksessa todettiin komission kansallisille viranomaisille antamien tietojen osalta.

70. Mielestäni tätä mielikuvituksellista päättelyä ei voida hyväksyä, koska siinä ei oteta huomioon sitä, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö, johon viitataan, perustuu komission tietojen hankintaa koskevan toimivallan, kyseisen toimivallan laajuuden ja niiden asianosaisten edun, jota komission on toimivaltaansa harjoittaessaan kunnioitettava, järjestelmälliseen analysointiin. Yhteisöjen tuomioistuin on tällä perusteella katsonut, että komission kansallisille viranomaisille luovuttamien tietojen käyttöön voidaan liittää rajoituksia.

71. Kysymykset sen laillisuudesta, että kansallinen viranomainen lähettää komissiolle tietoja, mitä rajoituksia ja edellytyksiä on liitettävä siihen, että komissio myöhemmin käyttää näitä tietoja, ja siitä, saako tietoja julkistaa, kuuluvat pelkästään sovellettavan kansallisen oikeuden alaan, kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oikeutetusti toteaa riidanalaisen tuomion 86 kohdassa.

72. Tästä puolestaan seuraa, että komissio voi pyytäessään tietoja kansallisilta viranomaisilta asetuksen N:o 17 11 artiklan 1 kohdan mukaisesti olettaa, että se saa käyttää

27 – Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittaa tältä osin myös riidanalaisen tuomion 83 kohdan viimeiseen virkkeeseen.

tietoja todistusaineistona, mikäli se on mahdollista ja tarpeen, jos kansalliset viranomaiset eivät ole asettaneet tietojen käytölle kansalliseen oikeuteen perustuvia rajoituksia ja edellytyksiä. Näin ollen tällaiset tiedot voidaan, kansallisten viranomaisten niihin liittämät rajoitukset ja edellytykset huomioon ottaen, ottaa tutkittavaksi ja ne ovat todistusaineistoksi kelpaavia.

73. Tämä lopputulos ei ole ristiriitainen suhteessa valittajien oikeuteen saada oikeudenmukainen oikeudenkäynti. Se antaa kaksi mahdollisuutta osoittaa sekä suhteessa komissioon että suhteessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen, että kyseessä olevia tietoja ei ole kansallisen oikeuden mukaan luovutettu laillisesti tai että niiden käyttöön ei virheellisesti ole liitetty mitään tiettyjä ehtoja ja rajoituksia.

74. Tällaisen väitteen täytyy kuitenkin perustua kyseessä olevan kansallisen lainsäädännön tulkintaan toimivaltaisessa kansallisessa tuomioistuimessa aiemmin käydyissä vaiheissa ja kyseisen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön.

75. Kyseessä olevien kansallisten tietojen kelpaamattomuutta todistekeinoksi ei voi perustella pelkästään vetoamalla kansalliseen oikeuteen. Muuten todiste todettaisiin automaattisesti laittomaksi tai yhteisön lainsäätäjä joutuisi tekemään arvioinnin, mikä ei kuulu sen toimivaltaan.

76. Koska ensimmäisessä oikeusasteessa esillä olevaa asiaa koskevasta asiakirja-aineistosta ei käy ilmi mitään valittajan kansallisessa tuomioistuimessa tekemiä toimenpiteitä, joissa olisi selvitetty kyseisen lausuman luovuttamisen laillisuutta ja komission oikeutta käyttää sitä, eikä käytettävissä ole erityisiä tietoja, joista kävisi ilmi, että käytäntö olisi Italian asiaa koskevan lainsäädännön vastainen, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pystyi toteamaan, että lausumat olivat hyväksyttäviä ja ne kelpasivat todistuskeinoksi tukemaan Dalminen väitettyä rikkomista.

77. Näin ollen myös tämän valitusperusteen toinen kohta on hylättävä perusteettomana.

C *Kolmas valitusperuste: EY 81 artiklan rikkominen siltä osin kuin on katsottu, että muiden kuin yrityksiä vastaan esitettyjen perusteiden sisällyttäminen päätökseen oli laillista*

1. Asiayhteys ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen noudattama päättely

78. Dalmine valitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa siitä, että riidanalaisessa päätöksessä ilmoitetaan tiettyjä tosi-

seikkoja, jotka eivät liity mitenkään todettuihin rikkomisiin mutta jotka voivat aiheuttaa Dalminelle haittaa, kuten yhteisön ulkopuolisten markkina-alueiden kilpailulainsäädäntöä koskevat toteamukset ja hintoja koskevat toteamukset, [28] jotka eivät liity mitenkään riidanalaisen päätöksen 1 ja 2 artiklassa todettuihin rikkomisiin.

79. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa riidanalaisen tuomion 134 kohdassa, "ettei ole oikeussääntöä, jonka mukaan se, jolle päätös on osoitettu, voi EY 230 artiklan mukaisella kumoamiskanteella riitauttaa päätöksen jotkin perustelut, elleivät nämä perustelut luo sitovia oikeusvaikutuksia, jotka ovat omiaan vaikuttamaan hänen etuihinsa. [29] Lähtökohtaisesti päätöksen perustelut eivät tuota tällaisia vaikutuksia. Kantaja ei tässä ole näyttänyt, miten kiistanalaiset perustelut tuottavat oikeusvaikutuksia, jotka ovat omiaan muuttamaan hänen oikeusasemaansa".

2. Valittajan väite

80. Valittaja esittää tämän valitusperusteensa tueksi olennaisilta osin yhden väitteen, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on riidanalaisen tuomion 134 kohdassa virheellisesti jättänyt ottamatta huomioon asetuksen N:o 17 21 artiklan 2 kohdan. Kyseisen säännöksen mukaan komissio olisi voinut ja sen olisi pitänyt julkaista vain päätöksen pääasiallinen sisältö ja ottaa huomioon yritysten oikeutetut edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

3. Komission lausumat

81. Komission mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on oikeutetusti katsonut yhtäältä, että kumoamiskanteen kohteena olevan päätöksen adressaatti ei voi vaatia kumottavaksi päätöksen tiettyjä perusteluja, elleivät ne luo sitovia oikeusvaikutuksia, jotka ovat omiaan loukkaamaan päätöksen kohteena olevan osapuolen etua, ja toisaalta, ettei Dalmine ollut näyttänyt, mitä sellaisia seurauksia riidanalaisilla perusteluilla voisi olla, jotka heikentävät sen oikeusasemaa.

4. Arviointi

82. Tätä valitusperustetta ei voida hyväksyä. Jos valittaja valittaa tiettyjen sellaisten tosiseikkojen ilmoittamisesta päätöksessä, joita se ei pidä välttämättöminä sen kannalta, että komissio toteaa rikkomisen tapahtuneen, se

28 – Valittaja mainitsee tässä yhteydessä riidanalaisen päätöksen 54–61, 70–77, 121 ja 122 perustelukappaleen.

29 – Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittaa tässä yhteydessä yhdistettyihin asioihin T-125/97 ja T-127/97, Coca-Cola v. komissio, tuomio 22.3.2000 (Kok. 2000, s. II-1733, 77 ja 80–85 kohta).

ei voi, kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin aivan oikein huomauttaa, kiistää niitä valitusmenettelyssä, joka koskee nimen omaan sen päätöksen mitätöimistä, jossa rikkominen todetaan.

D *Neljäs valitusperuste: virheellinen lain soveltaminen, näytön vääristäminen ja perustelujen puuttuminen päätöksen 1 artiklassa väitetyn rikkomisen osalta*

– *Viides valitusperuste: virheellinen lain soveltaminen, näytön vääristäminen ja perustelujen puuttuminen siltä osin kuin on katsottu, että jäsenvaltioiden väliselle kaupalle on aiheutunut haittaa*

83. Jos valittaja katsoo, että näiden tosiseikkojen julkistamisesta on sille haittaa, koska sen liikesalaisuudet tulevat tällöin tietoon tai koska ne altistavat sen kolmansien osapuolten nostamille vahingonkorvauskanteille, se voi pyytää komissiota ottamaan asian huomioon, kun päätös julkaistaan EUVL:ssä. [30]

1. Asiayhteys ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päättely

85. Dalmine kiisti komission päätöksen 1 artiklan ensimmäisessä oikeusasteessa seuraavilla kahdella perusteella:

84. Jos valittaja kuitenkin katsoo, että päätöksestä aiheutuu julkaistussa muodossa sille haittaa, se voi nostaa EY 288 artiklan toisen kohdan nojalla yhteisöjen tuomioistuimessa vahingonkorvauskanteen, jos tällaisen kanteen nostamista koskevat edellytykset täyttyvät muilta osin. Näin ollen tätä valitusperustetta ei ole tarpeen käsitellä tässä yhteydessä laajemmin.

– riidanalainen päätös ei ole EY 253 artiklassa edellytetyn perusteluvelvollisuuden mukainen, ja sitä rasittaa EY 81 artiklan soveltamisvirhe erityisesti sen vuoksi, että komissio ei ole perusteellisesti määrittänyt relevantteja markkinoita eikä se näin ollen kyennyt arvioimaan, täyttyivätkö EY 81 artiklan 1 kohdan soveltamisedellytykset, mistä seuraa, että se rikkoi kyseistä määräystä (riidanalaisen tuomion 137 kohta)

30 – Komissio huomauttaa lisäksi, että valittaja ei ole valittanut komission päätöksestä julkaista päätöksestä versio, joka ei sisällä luottamuksellisia tietoja.

– Dalminen osallistumisella riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa tarkoitettuun rikkomiseen ei ollut tuntuvaa vaikutusta kilpailuun muun muassa kun otetaan huomioon sen vaatimaton asema Italian markkinoilla OCTG-standardiputkissa ja hankekohtaisissa siirtoputkissa ja se, että Dalmine jätti noudattamatta kartelliehtoja (riidanalaisen tuomion 159 kohta).

86. Ensimmäistä valitusperustetta tarkennetaan riidanalaisen tuomion 138–141 kohdassa kolmella seikalla:

– komissio ei ottanut esille erityisiä tietoja, jotka koskevat OCTG-standardiputkia ja hankekohtaisia siirtoputkia, vaan sen analyysi markkinoista nojautui tietoihin, jotka koskivat paljon laajempaa tuotekokonaisuutta. Tästä syystä riidanalaisen päätöksen 68 kohdassa oleva taulukko antaa täysin vääristyneen kuvan Italian markkinoiden tilanteesta OCTG-standardiputkien osalta. Näin ollen komission analyysi kotimaan markkinoista ei pidä paikkaansa (riidanalaisen tuomion 138 ja 139 kohta)

– Dalminella on Italiassa melko vahva asema hankekohtaisten siirtoputkien osalta, mutta hankekohtaiset siirtoputket muodostavat kuitenkin vain hyvin pienen osan Italian siirtoputkien kokonaismarkkinoista (riidanalaisen tuomion 141 kohta).

87. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin käsittelee edellä esitettyjä väitteitä laajasti riidanalaisen tuomion 145–158 kohdassa.

88. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin arvioi ensimmäistä väitettä riidanalaisen tuomion 145–151 kohdassa. Se toistaa ensin 145 ja 146 kohdassa perusteluvelvollisuutta koskevan olennaisen oikeuskäytännön, joka on koottu esitetyin perustein väitteitä vastaan. Sen jälkeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toistaa 147 kohdassa vakiintuneen oikeuskäytännön, jonka mukaan komissio ei todettuaan sopimuksen tai yhdenmukaistetun menettelytavan, jonka tavoitteena on kilpailun rajoittaminen, ole velvollinen osoittamaan haitallista vaikutusta kilpailuun, jotta se voi todeta EY 81 artiklaa rikotun.

89. Sen jälkeen 148 kohdassa seuraa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päättelyn ydin: "Tässä tapauksessa komissio tukeutuu pääasiallisesti markkinoiden – Saksan, Ison-Britannian, Ranskan ja Italian markkinat mukaan lukien – jakoa koskevan sopimuksen kilpailua rajoittavaan päämäärään osoittaakseen riidanalaisen päätöksen 1 artik-

lassa huomioon otetun rikkomisen ja vetoaa asiakirjatodisteisiin tässä tarkoituksessa (ks. erityisesti riidanalaisen päätöksen 62–67 perustelukappale ja edellä 111 kohdassa mainituissa yhdistetyissä asioissa JFE Engineering ym. v. komissio annetun tuomion 173–337 kohta)." [31]

90. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tekee riidanalaisen tuomion 149 ja 151 kohdassa seuraavat johtopäätökset:

– riidanalaisen päätöksen 68 perustelukappale, joka koskee sopimuksen vaikutuksia, on vaihtoehtoinen perustelu ja niin muodoin asiaankuulumaton riidanalaisen päätöksen rikkomusta koskevan perustelujen osan yleisessä systematiikassa. Niinpä vaikka katsottaisiinkin Dalminen pystyvän näyttämään toteen kyseisen vaihtoehtoisen perustelun riittämättömyyden, siitä ei ole Dalminelle hyötyä, koska tässä tapauksessa kilpailua rajoittava päämäärä on jo osoitettu

– koska komissio ei ole velvollinen osoittamaan kilpailua haittaavaa vaikutusta EY 81 artiklan rikkomisen toteennäyttämiseksi, kun se on näyttänyt toteen sopimuksen, jonka tarkoituksena on kilpailun rajoittaminen, Dalminen väitteet sopimuksen vaikutuksesta ovat merkityksettömiä.

91. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on arvioinut toista väitettä riidanalaisen tuomion 152–155 kohdassa seuraavasti:

– komissio on osoittanut moitteiden kohteena olevan sopimuksen tarkoituksen tukeutumalla joukkoon todisteita, *joiden relevanssia Dalmine ei kiistä,* [32] erityisesti Verlucan lausumiin, eikä pelkästään siihen ainoaan todisteluelementtiin, jonka todistusvoiman Dalmine kiistää. Vaikka tämän kritiikin katsottaisiinkin olevan aiheellista, se ei yksinään voi johtaa siihen, että riidanalainen päätös kumotaan (152 kohta)

– Biasizzon lausunto vastaa hänen kollegoidensa antamia lausuntoja, ja lisäksi on riidatonta, että hän oli vastuussa päätöksessä tarkoitettujen tuotteiden myynnistä tietyn ajanjakson aikana (153 ja 154 kohta)

31 – Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittaa tältä osin edellä alaviitteessä 20 mainittuun samana päivänä (8.7.2004) annettuun tuomioonsa, jossa se joutui arvioimaan perusteellisesti komission päätöksen 62–67 perustelukappaleessa esittämiä kirjallisia todisteita.

32 – Kursivointi tässä.

– tältä osin on katsottava, että Biasizzon todistajanlausunto on luotettava erityisesti siltä osin kuin se vahvistaa Verlucan lausunnon kotimaan markkinoiden jakoa koskevasta tämän kertomasta sopimuksesta (155 kohta).

92. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkää kolmannen lausuman, jonka mukaan päätöksen 1 artiklassa tarkoitetulla markkinoiden jakoa koskevalla sopimuksella ei ollut vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, toteamalla pelkästään, että sopimuksella, jonka tarkoituksena on kansallisten markkinoiden jakaminen, on väistämättä potentiaalisena vaikutuksenaan, joka konkretisoituu siinä tapauksessa, että sopimus pannaan täytäntöön, yhteisön sisäisen kaupan väheneminen [33] (riidanalaisen tuomion 156 ja 157 kohta).

93. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkää toisen valitusperusteen seuraavilla perusteilla:

– komissio on ottanut huomioon sen rajoittavan luonteen, joka oli markkinoiden jakoa koskevalla sopimuksella, johon Dalmine oli osallistunut, joten mahdollinen todisteiden puuttuminen Dalminen yksilökohtaisen menettelyn kilpailua rajoittavasta vaikutuksesta on vailla merkitystä sen suhteen, onko kyseessä riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa tarkoitettu rikkomus [34] (riidanalaisen tuomion 161 kohta)

– mitä tulee siihen, että Dalmine on väittänyt säilyttäneensä käytännössä toimintavapautensa, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa, että täysin vakiintuneen oikeuskäytännön [35] mukaan, jos yritys osallistuu yritysten kokouksiin, joilla on kilpailunvastainen tarkoitus, ja jos se ei julkisesti ilmoita olevansa sitoutumatta niissä sovittuihin asioihin antamalla näin muiden osanottajien ymmärtää, että se osallistuu näistä kokouksista seuraavaan yhteisjärjestelyyn ja toimii sen mukaisesti, voidaan pitää näytettynä, että yritys osallistuu kyseiseen järjestelyyn (riidanalaisen tuomion 162 kohta).

2. Valittajan väitteet

94. Valittaja esittää neljännen valitusperusteensa tueksi kaksi väitettä.

33 – Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittaa tältä osin asiaan T-395/94, Atlantic Container Line ym. v. komissio, tuomio 28.2.2002 (Kok. 2002, s. II-875, 79 ja 90 kohta) ja asiaan C-475/99, Ambulanz Glöckner, tuomio 25.10.2001 (Kok. 2001, s. I-8089, 48 kohta).

34 – Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittaa tältä osin mm. edellä alaviitteessä 9 mainittuun nk. sementtitapaukseen (tuomion 1084–1088 kohta).

35 – Mm. asia T-7/89, Hercules Chemicals v. komissio, tuomio 17.12.1991 (Kok. 1991, s. II-1711, Kok. Ep. XI, s. 79, 232 kohta); asia T-12/89, Solvay v. komissio, tuomio 10.3.1992 (Kok. 1992, s. II-907, 98 kohta); asia T-141/89, Tréfileurope v. komissio, tuomio 6.4.1995 (Kok. 1995, s. II-791, 85 ja 86 kohta) ja edellä alaviitteessä 9 mainittu nk. sementtitapaus, tuomion 1353 kohta).

95. Valittaja moittii laajasti perustellussa ensimmäisessä väitteessään ensimmäisten oikeusasteen tuomioistuinta näytön vääristämisestä ja päätöksen 1 artiklassa väitetyn rikkomisen kohteen olemassaoloa koskevien perustelujen puuttumisesta.

96. Valittajan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esitetyt perustelut eivät koske – toisin kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut – ensisijaisesti sen osoittamista, että väitetyllä sopimuksella oli havaittavia vaikutuksia kyseisten tuotteiden markkinoihin vaan että niillä pyritään ensisijaisesti kiistämään väite markkinoiden jakamista koskevan sopimuksen olemassaolosta tai vähintäänkin herättämään sitä koskeva epäily.

97. Valittajan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin teki kaksinkertaisen virheen, kun se riidanalaisen tuomion edellä lainatuissa kohdissa hyväksyi arvioimatta riidanalaisen päätöksen 53, 54 ja 62–67 perustelukappaleessa mainitut kirjalliset todisteet siitä, että markkinoiden jakamista koskevan sopimuksen olemassaolo oli näytetty toteen, ja piti tarpeettomana markkinasuhdeanalyysia, josta tällaisen sopimuksen olemassaolon voisi mahdollisesti päätellä.

98. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi valittajan mukaan pitänyt löytää valittajan ensimmäisessä oikeusasteessa esittämistä väitteistä riittävät syyt tutkia kaikkien päätöksessä erikseen mainittujen todisteiden osalta, antavatko ne riittävän näytön yhteisön markkinoiden jakamista koskevan sopimuksen olemassaolosta.

99. Valittaja mainitsee sen jälkeen seuraavat todisteet, jotka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi sen mukaan pitänyt analysoida:

– Verlucan lausunto (päätöksen 53 perustelukappale)

– BSC-järjestely (päätöksen 62 perustelukappale)

– British Steelin komission tietopyyntöön 31.10.1997 antama vastaus (päätöksen 54 perustelukappale)

– Biasizzon Bergamon viralliselle syyttäjälle antama lausunto (päätöksen 54 ja 64 perustelukappale)

– Becherin lausunto (päätöksen 63 perustelukappale)

– Dalminen 4.4.1997 antama kirjallinen vastaus komission 13.2.1997 esitettyyn tietopyyntöön (päätöksen 65 perustelukappale).

100. Valittajan mukaan todisteiden analysoinnin olisi pitänyt johtaa siihen johtopäätökseen, että näytön perusteella on mahdotonta päätellä päätöksen 1 artiklassa tarkoitetun markkinoiden jakosopimuksen olevan olemassa.

101. Valittaja väittää toisessa väitteessään, että siitä, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin analysoinut kyseessä olevien tuotteiden markkinoita yhteisössä, olisi pitänyt seurata johtopäätös, ettei kyseessä voinut olla sopimus kotimarkkinoiden jakamisesta yhteisön sisällä.

102. Valittajan tältä osin esittämistä tiedoista, jotka poikkeavat riidanalaisen päätöksen 68 perustelukappaleen taulukossa esitetyistä tiedoista, seuraa valittajan mukaan, että hankekohtaisten siirtoputkien osalta voitiin mahdollisesti päätellä kotimarkkinoiden jakamista koskevan sopimuksen olemassaolo, mutta tällaista päätelmää ei missään nimessä voitu tehdä OCTG-standardiputkien osalta.

103. Edellä esitetyn perusteella on pääteltävä, että vaikka olisi oletettu, että eurooppalaisten ja japanilaisten tuottajien välillä olisi ollut mikä tahansa sopimus ja jopa että tällainen sopimus olisi koskenut yhteisön markkinoita, sitä ei ole pantu täytäntöön eikä sillä ainakaan ole ollut mitään vaikutusta markkinoiden toimintaan.

104. Valittaja väittää lisäksi, ettei EY 81 artiklaa tulisi tulkita ja soveltaa siten, että kielletyn sopimuksen konkreettiset seuraukset asetetaan samanarvoisiksi kuin sopimuksen tavoitteet, vaikkeivät ne olisikaan toteutuneet eikä niillä näin ollen voisi olla mitään seurauksia. Päämäärien ja seurausten asettaminen samanarvoisiksi, kun kyseessä on sopimus, jonka olemassaoloa ei ole näytetty toteen, voi valittajan mielestä johtaa suhteettomiin rangaistuksiin kaikissa tapauksissa, joissa tavoitteena olleita kilpailua rajoittavia sopimuksia ei ole pantu täytäntöön, eikä niillä ainakaan ole ollut merkittävää vaikutusta.

105. Valittaja katsoo näiden kahden väitteen perusteella, että riidanalaisen tuomion 145–155, 161 ja 162 kohta on mitätöitävä, samoin kuin kaikki niistä riidanalaiselle päätökselle aiheutuvat seuraukset ja Dalminelle riidanalaisessa päätöksessä määrätty sakko.

106. Viides valitusperuste sisältää yhden väitteen, jonka mukaan siksi, että markkinoiden jakosopimuksen olemassaoloa ei ole näytetty tai todettu komission päätöksessä eikä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen riidanalaisessa tuomiossa, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kantaa, jonka mukaan tällainen sopimus automaattisesti vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, ei voida hyväksyä.

107. Vaikka tällaisen sopimuksen olemassaolo olisi näytetty toteen, toisin kuin nyt on tehty, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi pitänyt selvittää, vaikuttaako

sopimus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan haitallisesti. Näin on sitäkin selvemmin, kun otetaan huomioon ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen huomautus, että nämä todelliset tai potentiaaliset seuraukset eivät saa olla vähäisiä.

108. Koska riidanalaisessa päätöksessä ei ole näytetty toteen tällaisia muita kuin vähäisiä seurauksia, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei olisi saanut katsoa, että EY 81 artiklan 1 kohdan soveltamisedellytykset täyttyivät.

3. Komission lausumat

109. Komissio kiistää neljännen kanneperusteen ensimmäisen väitteen sillä perusteella, ettei Dalmine ensimmäisessä oikeusasteessa moittinut niitä kirjallisia todisteita, joilla komissio riidanalaisen päätöksen 53 ja 54 perustelukappaleessa sekä 62–67 perustelukappaleessa perusteli markkinoiden jakosopimuksen olemassaoloa.

110. Sen sijaan valittaja keskittyi moittimaan ensisijaisesti eräiden todisteiden väitettyä kelpaamattomuutta eli luotettavuutta, mikä koski etenkin jakoperusteita koskevaa asiakirjaa ja Biasizzon lausuntoja. Lisäksi valittaja yritti ensimmäisessä oikeusasteessa osoittaa, ettei komissio voinut

– arvioida oikein valmistajien välisen sopimuksen vaikutuksia kilpailun kannalta eikä rikkomisen vakavuutta ja eri sopimuspuolten roolia sopimuksen noudattamisessa

– selvittää, oliko sopimus johtanut kilpailun rajoituksiin, oliko sitä todellisuudessa noudatettu tai pystyikö se edes rajoittamaan tai vääristämään kilpailua

– ottaa huomioon, että Dalminen markkina-asema oli heikko, sen rooli sopimuksessa vähäinen ja sille sopimuksen perusteella mahdollisesti syntyvät edut merkityksettömiä.

111. Kirjelmästä tai ensimmäisessä oikeusasteessa annetusta vastauksesta ei löydy komission mukaan mitään sellaisia lausumia, joiden avulla Dalmine pyrkii kiistämään todisteiden luotettavuuden ja jotka se nyt esittää ensimmäisen kerran tuomioistuimelle.

112. Valittaja ei näin ollen voi komission mukaan väittää, että kyseiset todisteet olisi arvioitu virheellisesti riidanalaisessa tuomiossa, koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole koskaan yrittänytkään käsitellä niitä.

113. Komissio katsookin yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön [36] perusteella, etteivät asianosaiset voi valitusasiassa esittää valitusperusteita, joihin ne eivät ole vedonneet ensimmäisessä oikeusasteessa. Näin ollen väite on jätettävä tutkimatta muutoin kuin siltä osin kuin se koskee Biasizzon lausuntoja.

114. Myöskään valittajan väitteitä, jotka koskevat riidanalaisen tuomion kyseisiä lausuntoja koskevia kohtia, ei voida hyväksyä, kun otetaan huomioon seuraava ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomionsa 152 kohdan lopussa esittämä toteamus: "Vaikka siis katsottaisiinkin tämän kritiikin olevan aiheellista, se ei yksinään voi johtaa siihen, että riidanalainen päätös kumotaan."

115. Komission mielestä myöskään toista tämän valitusperusteen tueksi esitettyä väitettä ei voida hyväksyä, kun otetaan huomioon yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen vakiintunut ja laaja oikeuskäytäntö, [37] jonka mukaan (kielletyn) sopimuksen konkreettisia seurauksia ei tarvitse ottaa huomioon, jos on todettu, että sopimus merkitsee kilpailun estämistä, rajoittamista tai vääristymistä.

116. Komissio huomauttaa valittajan viidennen valitusperusteen osalta, ettei valittaja ole kiistänyt kotimarkkinoiden jakamista koskevan sopimuksen olemassaoloa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa. Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on komission mukaan käyttänyt oikeutetusti perusteluna oikeuskäytäntöä, jonka mukaan EY 81 artiklan 1 kohdan soveltaminen ei edellytä jäsenvaltioiden väliselle kaupalle aiheutuvan haitan näyttämistä toteen, koska on pystyttävä vain näyttämään, että sopimuksella on mahdollisesti tällainen vaikutus. [38]

4. Arviointi

117. Valtaosa neljännen valitusperusteen tueksi esitetystä ensimmäisestä väitteestä voidaan ilmiselvästi jättää tutkimatta. Sen perusteiden tutkinta on oikeutettua vain siltä osin kuin se koskee riidanalaisen tuomion 152–155 kohtaa, joissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on hylännyt Dalminen Biasizzon lausuntoa vastaan esittämät moitteet.

118. Mielestäni tällainen johtopäätös seuraa väistämättä sen tosiseikan varmentamisesta, jonka ensimmäisen oikeusasteen tuomiois-

36 – Komissio viittaa tässä yhteydessä asiaan C-136/92 P, komissio v. Brazzelli Lualdi ym., tuomio 1.6.1994 (Kok. 1994, s. I-1981, 59 kohta) ja asiaan C-155/98 P, Alexopoulou v. komissio, tuomio 1.7.1999 (Kok. 1999, s. I-4069, 40 ja 41 kohta).

37 – Komissio viittaa tässä yhteydessä mm. asiaan 45/85, Verband der Sachversicherer v. komissio, tuomio 27.1.1987 (Kok. 1987, s. 405, Kok. Ep. IX, s. 9, 39 kohta), asiaan T-14/89, Montedipe v. komissio, tuomio 10.3.1992 (Kok. 1992, s. II-1155, 265 kohta) ja yhdistettyihin asioihin T-374/94, T-375/94, T-384/94 ja T-388/94, European Night Services ym. v. komissio, tuomio 15.9.1998 (Kok. 1998, s. II-3141, 136 kohta).

38 – Riidanalaisessa tuomiossa mainittujen asioiden lisäksi komissio mainitsee myös mm. asian 19/77, Miller v. komissio, tuomio 1.2.1978 (Kok. 1978, s. 131) ja yhdistetyt asiat C-215/96 ja C-216/96, Bagnasco ym., tuomio 21.1.1999 (Kok. 1999, s. I-135, 48 kohta).

tuin toteaa riidanalaisen tuomion 152 kohdassa: "Tältä osin riittää, kun todetaan, että komissio tukeutui riidanalaisessa päätöksessä joukkoon todisteita moitteiden kohteena olevan sopimuksen tarkoituksesta, *joiden relevanssia Dalmine ei kiistä*,[39] erityisesti Verlucan niukkoihin mutta nimenomaisiin lausumiin, eikä pelkästään siihen ainoaan todisteluelementtiin, jonka todistusvoiman Dalmine kiistää. Vaikka siis katsottaisiinkin tämän kritiikin olevan aiheellista, se ei yksinään voi johtaa siihen, että riidanalainen päätös kumotaan."

119. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käsiteltyihin asiakirjoihin tutustuttaessa käy kiistatta ilmi, ettei Dalmine kiistänyt kyseisessä oikeusasteessa komission riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa tarkoitetun sopimuksen olemassaoloa, vaan väitti, ettei kyseinen sopimus koskenut yhteisön kotimarkkinoita, jolloin EY 81 artiklan 1 kohdan kielto ei koskenut sitä.

120. Dalmine esitti ensimmäisen oikeusasteen kirjallisessa menettelyssä näkemyksensä tueksi kaksi väitettä:

a) riittämättömät ja ristiriitaiset perustelut, EY 81 artiklan rikkominen markkinoiden analysoimisen ja kyseessä olevien yritysten markkinakäyttäytymisen osalta ja erityisesti Dalminen roolin sekä Eurooppa–Japani-klubin yhteydessä tehdyn sopimuksen rajoittavan luonteen arvioimisen osalta[40]

b) Dalminen vähäinen rooli valmistajien keskinäisissä sopimuksissa.[41]

121. Dalmine aloittaa kattavan esityksensä, jolla se pyrkii perustelemaan ensimmäistä väitettään ensimmäisen oikeusasteen kanteessa, kohdistamalla väitteensä ensinnäkin kyseessä olevien markkinoiden huolimattomaan analysointiin, johon komissio on sen mielestä syyllistynyt, kuten Dalminen mukaan käy ilmi riidanalaisen päätöksen 68 perustelukappaleesta ja siihen liittyvän liitteen I katsauksesta. Sen mukaan komissio on virheellisesti jättänyt erottamatta toisistaan OCTG-standardiputket ja OCTG-putket yleensä ja toisaalta hankekohtaiset siirtoputket ja siirtoputket yleensä.[42] Sen jälkeen Dalmine käsittelee tarkemmin Italian markkinoita ja omaa asemaansa kyseisillä markkinoilla ja toteaa, ettei komissio ole analysoinut yritysten todellista käyttäytymistä OCTG-standardiputkien ja hankekohtaisten siirtoputkien erityismarkkinoilla.[43] Dalmine myös

39 – Kursivointi tässä.

40 – Ensimmäisen oikeusasteen kirjelmän 104–121 kohta ja vastauksen 36–51 kohta.

41 – Ensimmäisen oikeusasteen kirjelmän 122–131 kohta ja vastauksen 52–57 kohta.

42 – Ensimmäisen oikeusasteen kirjelmän 105–112 kohta ja vastauksen 37–42 kohta.

43 – Ensimmäisen oikeusasteen kirjelmän 113–116 kohta ja vastauksen 45–49 kohta.

kiistää Biasizzon kirjallisten lausuntojen luotettavuuden. [44] Lopuksi Dalmine huomauttaa, että se on myynyt yhteisön markkinoille Italian ulkopuolelle jonkin verran hankekohtaisia siirtoputkia ja ettei komissio ole tutkinut hitsattujen ja hitsaamattomien putkien kilpailusuhteita asianmukaisesti. [45]

122. Viimeksi mainitun valitusperusteen tueksi esitetyt perustelut koskevat Dalminen asemaa merkityksellisillä tuotemarkkinoilla. Niistä käy ilmi, ettei Dalmine ole pystynyt toimimaan markkinajohtajana, mitä ei valittajan mukaan virheellisesti ole otettu huomioon riidanalaisessa päätöksessä. [46] Dalmine ei mielestään myöskään ole markkinakäyttäytymisessään ottanut paljonkaan huomioon olemassa olevia sopimuksia, jotka lisäksi eivät olleet kovin velvoittavia ja joilla käytännössä oli vain vähäisiä vaikutuksia. Sopimuksiin ei myöskään liittynyt rangaistusmekanismia. [47] Dalmine toteaa lopuksi, etteivät sopimukset olleet käyttäjien kannalta haitallisia, kun otetaan huomioon hintakehitys, eikä niillä ollut merkittävää vaikutusta kyseisten markkinoiden kokonaiskaupan kannalta. [48]

123. Edellä mainituista ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjelmän ja vastauksen kohdista ei käy ilmi, että Dalmine olisi selvästi kiistänyt markkinoiden jakosopimuksen olemassaolon sinänsä sellaisena kuin se on näytetty toteen riidanalaisen päätöksen 53, 54 ja 62–67 kohdassa mainittujen todisteiden perusteella.

124. Siltä osin kuin Dalminen istunnossa esittämien lausumien tavoitteena oli kiistää, ettei muun muassa 53, 54 ja 62–67 kohdassa mainittujen todisteiden perusteella voitu katsoa, että yhteisön markkinoiden jakamista koskeva sopimus oli olemassa, [49] valittaja on pyrkinyt esittämään uuden valitusperusteen. [50] Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on oikeutetusti jättänyt sen käsittelemättä.

125. Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohdan sääntöä, jonka mukaan uusien perusteiden esittäminen asian käsittelyn kuluessa ei ole sallittua, on tulkittava rajoittavasti. [51]

44 – Ensimmäisen oikeusasteen kirjelmän 117 ja 118 kohta ja vastauksen 50 ja 51 kohta.

45 – Ensimmäisen oikeusasteen kirjelmän 119 ja 120 kohta ja vastauksen 48 kohta.

46 – Ensimmäisen oikeusasteen kirjelmän 122–124 kohta ja vastauksen 52–55 kohta.

47 – Ensimmäisen oikeusasteen kirjelmän 125–127 kohta ja vastauksen 56 ja 57 kohta.

48 – Ensimmäisen oikeusasteen kirjelmän 128–131 kohta.

49 – Valitusmenettelyn vastauksessa esitetyt muistiot, joita valittaja käytti ensimmäisen oikeusasteen käsittelyn istunnossa, ovat sisällöltään pääosin samat kuin valittajan valitusmenettelyn kirjelmän 37 kohdan a alakohdassa esittämät seikat.

50 – Lausumat, jotka valittaja esittää nyt kirjelmän 37 kohdan a alakohdassa, vaikuttavat sisällöltään kovin samanlaisilta kuin valittajan ensimmäisessä oikeusasteessa liian myöhään eli vasta istunnossa esittämät lausumat.

51 – Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen erittäin laajasta oikeuskäytännöstä mainittakoon asia T-4/96, S v. yhteisöjen tuomioistuin, tuomio 9.7.1997 (Kok. 1997, s. II-1125, 104 kohta); asia T-547/93, Lopes v. yhteisöjen tuomioistuin, tuomio 29.2.1996 (Kok. H. 1996, s. II-185, 39 kohta); asia T-186/98, Inpesca v. komissio, tuomio 7.2.2001 (Kok. 2001, s. II-557, 33–35 kohta) ja asiassa T-53/96, SPVB v. komissio, määräys 21.11.1996 (Kok. 1996, s. II-1579, 20–26 kohta).

126. Tämä rajoittava tulkinta johtuu siitä, että asiainmenettelyn asianmukaisuus edellyttää, että valittajan vastapuoli pystyy alusta alkaen puolustautumaan mahdollisimman hyvin sitä vastaan esitettyjä moitteita vastaan. Tästä syystä uusien perusteiden esittäminen asian käsittelyn myöhemmissä vaiheissa ei ole sallittua ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohdan rajoitettua poikkeusta lukuun ottamatta. Tämä koskee myös valituskirjelmässä "tulkinnan" muodossa esitettyjä lausumia. [52]

127. Huomautan vielä lisäksi, että samanaikaisen asian T-44/00 [53] ja yhdistettyjen asioiden T-67/00, T-68/00, T-71/00 ja T-78/00 [54] valittajat ovat sen sijaan kiistäneet komission esittämät todisteet markkinoiden jakamista koskevan sopimuksen olemassaolosta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tutkinut niitä koskevat, yksilöidyt väitteet perusteellisesti. [55]

128. Totean näin ollen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin sai perustellusti riidanalaisen tuomion 152 kohdan toisessa virkkeessä katsoa, ettei Dalmine ollut kiistänyt sen sopimuksen tavoitetta koskevien todisteiden todistusarvoa, johon sen on katsottu osallistuneen. Tästä puolestaan seuraa, että neljännen valitusperusteen ensimmäisen väitteen tueksi esitetyt perustelut on esitetty vasta valitusmenettelyn yhteydessä, eikä niitä sen vuoksi pidä ottaa tutkittavaksi. [56]

129. Mielestäni tutkimatta on jätettävä myös ensimmäisen väitteen loppuosa, joka koskee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen perusteluja, joiden vuoksi se hylkäsi Biasizzon lausuntoja koskevat valittajan moitteet.

130. Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa riidanalaisen tuomion 152 kohdassa, niin siinäkin tapauksessa, että Dalminen Biasizzon lausuntoja koskevan kritiikin katsottaisiin olevan aiheellista, se ei yksinään voi johtaa siihen, että riidanalainen päätös kumotaan, sillä päätös perustuu joukkoon todisteita, muun muassa Verlucan nimenomaisiin lausuntoihin.

131. Koska edellä on jo todettu, ettei todisteiden merkitystä ole – oikeudellisesti pätevällä tavalla – kiistetty ensimmäisessä

52 – Ks. tältä osin jo yhteisöjen tuomioistuimen asiassa 76/63, Prakash v. komissio, määräys 14.7.1964 (Kok. 1964, s. 632).

53 – Mainittu edellä alaviitteessä 20.

54 – Mainittu edellä alaviitteessä 20.

55 – Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tätä koskevat havainnot ovat yhteisöjen tuomioistuimessa käytävän valitusmenettelyn aiheena asiassa Salzgitter Mannesmann (aiemmin Mannesmannröhren-Werke) (C-411/04 P, EUVL C 273, s. 24) ja yhdistetyissä asioissa Sumitomo Metal Industries ja Nippon Steel v. komissio (C-403/04 P ja C-405/04 P, EUVL C 284, s. 9 ja 10).

56 – Ks. mm. asia C-53/92 P, Hilti v. komissio, tuomio 2.3.1994 (Kok. 1994, s. I-667, 49 kohta); asia C-136/92 P, Brazzelli v. komissio, tuomio 1.6.1994 (Kok. 1994, s. I-1981, 57–60 kohta) ja asia C-111/99 P, Lech-Stahlwerke v. komissio, määräys 25.1.2001 (Kok. 2001, s. I-727, 25 kohta).

oikeusasteessa, eikä niitä näin ollen voida moittia enää valitusmenettelyn yhteydessä, seurauksena ei voi olla kyseisen tuomion mitätöiminen edes siinä tapauksessa, että valittajan riidanalaisen tuomion kyseistä kohtaa koskevat moitteet katsottaisiin aiheellisiksi. Näin ollen myös tämä ensimmäisen väitteen osa on jätettävä tutkimatta. [57]

132. Valittaja perustelee neljännen valitusperusteensa toista väitettä kiistämällä yhden EY 81 artiklan 1 kohdan tulkinnan ja soveltamisen klassisista periaatteista, [58] jonka mukaan silloin, kun kyseessä on sopimus, jonka tarkoituksena on sen sisältö huomioon ottaen sopimuspuolten ja/tai kolmansien osapuolten välisen kilpailun rajoittaminen, sen vaikutusta kilpailuun ei tarvitse tutkia.

133. Valittaja moittii tätä oikeuskäytäntöä siitä, ettei se anna lainkaan tai ainakaan riittävästi tilaa yksilölliselle soveltamiselle tapauksissa, joissa sopimukseen liittyvä yritys ei noudata sopimusta tai noudattaa sitä vain vähäisessä määrin tai silloin, kun yrityksen markkinakäyttäytymisestä ei voi seurata merkittäviä vaikutuksia kyseessä olevien markkinoiden kilpailusuhteille.

134. Yhteisöjen tuomioistuin ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ovatkin tähän saakka suhtautuneet äärimmäisen tiukasti sopimuksiin, joiden ilmeisenä tarkoituksena on kilpailun rajoittaminen tai vääristäminen. Tunnettuja tapauksia ovat esimerkiksi horisontaaliset hintasopimukset [59] ja alueiden suojelemiseen [60] tähtäävät sopimukset, kuten esillä olevassa asiassa.

135. Oikeuskäytännössä ei ole hyväksytty sopimuspuolten väitteitä, joiden mukaan ne eivät ole noudattaneet sopimusta tai ovat noudattaneet sitä vain osittain [61] tai joiden mukaan niiden osallistuminen on voinut olla pelkästään tehotonta, [62] koska niillä ei katsota olevan merkitystä EY 81 artiklan 1 kohdan rikkomisen toteamisen kannalta. Tällaiset väitteet voidaan enintään ottaa huomioon sakon suuruutta määritettäessä.

57 – Ks. mm. asia C-264/95 P, komissio v. UIC, tuomio 11.3.1997 (Kok. 1997, s. I-1287, 48 kohta) ja asia C-362/95 P, Blackspur ym. v. neuvosto ja komissio, tuomio 16.9.1997 (Kok. 1997, s. I-4775, 18–23 kohta).

58 – Ks. jo asia 56/65, La Technique Minière, tuomio 30.6.1966 (Kok. 1966, s. 392, Kok. Ep. I, s. 251). Kanta on vahvistettu myöhemmin useita kertoja mm. hiljattain ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-213/00, CMA CGM ym. (FETTCSA) v. komissio, tuomio 19.3.2003 (Kok. 2003, s. II-913, 175, 177–179 ja 183 kohta).

59 – Mm. asia 246/86, Belasco ym. v. komissio, tuomio 11.7.1989 (Kok. 1989, s. 2117, 12 kohta).

60 – Mm. asia 71/74, Frubo v. komissio, tuomio 15.5.1975 (Kok. 1975, s. 563, 37 ja 38 kohta) ja asia T-66/92, Herlitz v. komissio, tuomio 14.7.1994 (Kok. 1994, s. II-531, 29 kohta).

61 – Ks. jo edellä alaviitteessä 38 mainittu asia Miller v. komissio, tuomio 1.2.1978 (6 ja 7 kohta) sekä mm. asia C-277/87, Sandoz v. komissio, tuomio 11.1.1990 (Kok. 1990, s. I-45, 13 kohta) ja asia T-77/92, Parker Pen v. komissio, tuomio 14.7.1994 (Kok. 1994, s. II-549, 55 kohta).

62 – Mm. edellä alaviitteessä 9 mainittu nk. sementtitapaus (tuomion 1085–1088 kohta).

136. Tämän tiukan lähestymistavan taustalla on tieto siitä, että kilpailun rajoittamiseen tähtäävät sopimukset ovat yleensä EY 81 artiklan 1 kohdan vakavia rikkomisia, jotka jo sellaisenaan johtavat suuriin riskeihin kilpailusuhteiden ja jäsenvaltioiden välisen kaupan kannalta. Jokaisen tällaisiin sopimuksiin osallistuvan markkinaosapuolen on oltava tietoinen siitä, että nämä sopimukset ovat *sinänsä* lainvastaisia.

137. Tämä tausta huomioon ottaen ei mielestäni ole mitään syytä ottaa huomioon tässä väitteessä esitettyä näkemystä. Näin on sitäkin selvemmin, kun otetaan huomioon, mitä seurauksia näkemyksen hyväksymisestä seuraisi. Komission selvitys- ja todistustaakka vaikeutuisi merkittävästi, koska se joutuisi tutkimaan ja perustelemaan myös EY 81 artiklan 1 kohdan jo sinänsä vakavien loukkausten seuraukset. Tällöin tämän EY:n perustamissopimuksen ydinmääräyksen tehokkuus heikkenisi huomattavasti.

138. Ehdotan näin ollen, että tämä väite todetaan perusteettomaksi.

139. Myös viides valitusperuste, joka koskee etenkin riidanalaisen tuomion 156–158 kohtaa, vaikuttaa minusta perusteettomalta.

140. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käsitellyn päätöksen 1 artiklassa tarkoitetun sopimuksen tarkoituksena oli markkinoiden jakaminen yhteisön ulkopuolella ja sen alueella.

141. Koska Dalmine on ensimmäisessä oikeusasteessa vain väittänyt, ettei sopimuksella ollut vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan eikä, kuten edellä jo todettiin, ole kiistänyt oikeudellisesti pätevällä tavalla sopimuksen olemassaoloa sinänsä, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin sai riidanalaisen tuomion 156 kohdassa vain viitata vakiintuneeseen oikeuskäytäntöön,[63] jonka mukaan sopimus voi vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, jos kaikkien tosiseikkojen perusteella on todennäköistä, että sillä on tällainen vaikutus.

142. Koska pääasian riita koskee sopimusta, jonka tavoitteena on markkinoiden jakaminen sinänsä, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin sai oikeutetusti riidanalaisen tuomion 157 kohdassa olettaa, että sopimuksen tavoitteena oli merkittävä vaikuttaminen jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.[64]

63 – Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittaa tässä yhteydessä edellä alaviitteessä 33 mainitussa asiassa Atlantic Container Line ym. v. komissio annettuun tuomioon (79 ja 90 kohta). Tämä riidanalaisen tuomion antamisajankohtana vielä tuore tapaus perustuu jo yhteisöjen tuomioistuimen vanhempaan vakiintuneeseen oikeuskäytäntöön, mm. edellä alaviitteessä 38 mainittuun asiaan Miller v. komissio, tuomio 1.2.1978 (15 kohta); asiaan 107/82, AEG Telefunken v. komissio, tuomio 25.10.1983 (Kok. 1983, s. 3151, Kok. Ep. VII, s. 281, 60 kohta) ja edellä alaviitteessä 38 mainittuun asiaan Bagnasco (tuomion 48 kohta).

64 – Vaatimus siitä, että vaikutuksen jäsenvaltioiden väliseen kauppaan on oltava merkittävä, perustuu yhteisöjen tuomioistuimen edellä alaviitteessä 33 mainitussa asiassa Ambulanz Glöckner 25.10.2001 antamaan tuomioon (48 kohta).

143. Siinäkin tapauksessa, ettei sopimuksella olisi tavoiteltu muuta kuin yhteisön markkinoiden ja toisaalta japanilaisten valmistajien kotimarkkinoiden vastavuoroista suojelua, sillä olisi voinut olla merkittävä vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Tiettyjen tuotteiden vientirajoitukset yhteisön markkinoilla vaikuttavat väistämättä myös kyseisten tuotteiden jäsenvaltioiden välisen kaupan koostumukseen ja yleensä myös sen määrään.

144. Viidettä valitusperustetta ei voida hyväksyä jo pelkästään näiden syiden vuoksi.

145. Siltä osin kuin viidennellä valitusperusteella pyritään väittämään, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli riidanalaisessa tuomiossa virheellisesti olettanut, ettei valittaja kiistänyt markkinoiden jakosopimuksen olemassaoloa ensimmäisessä oikeusasteessa, viittaan neljännen valitusperusteen ensimmäistä väitettä koskeviin huomautuksiini. Totesin niissä, että kun otetaan huomioon kirjelmässä ja vastauksessa esitetyt näkemykset, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pystyi ja sen täytyi lähtökohtaisesti olettaa, ettei Dalmine kiistä sopimuksen olemassaoloa sinänsä.

E *Kuudes, seitsemäs ja kahdeksas valitusperuste:*

– toimivallan ylittäminen, yhteisön oikeuden rikkominen ja tosiseikkojen ja näytön vääristäminen riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa väitetyn rikkomisen osalta

– toimivallan ylittäminen, yhteisön oikeuden rikkominen ja tosiseikkojen ja näytön vääristäminen riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa väitetyn rikkomisen seurausten osalta

– yhteisön oikeuden rikkominen ja tosiseikkojen ja näytön vääristäminen siltä osin kuin tämä liittyy Dalminen ja British Steelin välisten toimitussopimusten määräyksiin

1. Asiayhteys ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätelmät

146. Ensimmäisessä oikeusasteessa käsitellyn päätöksen 2 artiklassa todetun rikkomisen tausta on kuvailtu päätöksen 78–97 perustelukappaleessa.

147. Kotimarkkinoiden suojelemisen suhteen syntyi vuonna 1990 ongelma, koska British Steel suunnitteli kuumavalssattujen saumattomien teräsputkien valmistamisen lopettamista. Tällöin Yhdistyneen kuningaskunnan markkinat eivät enää olisi kotimarkkinat.

148. Tämän vuoksi British Steel teki Clydesdalen tehtaan toiminnan lopettamisen jälkeen lämpökäsittelystä ja kierteityksestä vastaavan tytäryhtiönsä TSSL:n nimissä toimitussopimukset sileäpäisistä putkista vuonna 1991 Vallourecin ja Dalminen kanssa ja vuonna 1993 Mannesmannin kanssa. Jokainen yritys vastasi tietystä prosenttiosuudesta British Steelin kokonaistarpeesta.

149. Näissä sopimuksissa sileäpäisten putkien hinnat, joiden toimittamiseen British Steelille Vallourec, Dalmine ja Mannesmann sitoutuivat, oli sidottu British Steelin myymien kierteitettyjen putkien hintoihin. British Steel sitoutui lisäksi ilmoittamaan sileäpäisten putkien toimittajilleen neljännesvuosittain hintansa.

150. Vallourec, Dalmine ja Mannesmann sitoutuivat puolestaan muun muassa toimittamaan British Steelille ennakolta täsmentämättömän määrän sileäpäisiä putkia ja siihen, etteivät ne käytä British Steelille tekemissään tarjouksissa syrjiviä hintoja tai ehtoja verrattuna muihin Yhdistyneen kuningaskunnan asiakkaisiin.

151. Sopimukset tehtiin viideksi vuodeksi, jonka jälkeen niiden voimassaolo jatkuu, kunnes jokin osapuolista ilmoittaa sopimuksen irtisanomisesta 12 kuukautta etukäteen.

152. Euroopan saumattomien putkien tuotannossa tapahtui vuoden 1993 alussa rakenneuudistus. Sen yhteydessä British Steel päätti lopettaa kyseisten putkien valmistamisen. Ne otti tuotantoonsa Vallourec, joka hankki vuonna 1994 määräysvallan British Steelin Skotlannissa sijaitsevassa tuotantolaitoksessa, joka oli erikoistunut VAM-kierteitykseen. Näin syntynyt Vallourecin tytäryhtiö on Pohjanmeren markkinoilla johtava erikois- ja standardikierteitettyjen putkien toimittaja.

153. Vallourec uudisti 31.3.1994 Dalminen ja Mannesmannin kanssa tehdyt toimitussopimukset.

154. Jakoperustetta koskeva asiakirja osoittaa, että Euroopan teollisuuden rakenneuudistus vaikutti neuvotteluihin ja että neuvottelut päättyivät japanilaisten valmistajien osalta eurooppalaisten toivomaan tulokseen: Euroopan markkinat varattiin eurooppalaisille valmistajille.

155. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käsitellyn riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa kuvailtua rikkomista käsitellään riidanalaisen tuomion 164–246 kohdassa.

156. Kuudes, seitsemäs ja kahdeksas valitusperuste koskevat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion tämän osan eri kohtia.

157. Kuudes valitusperuste koskee etenkin riidanalaisen tuomion 210, 234 ja 244 kohtaa.

158. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on riidanalaisen tuomion nämä kohdat sisältävässä osassa arvioinut kantaa, jolla Dalmine kiisti, että eurooppalaisten valmistajien British Steelin kanssa tekemät toimitussopimukset perustuisivat kilpailusopimukseen. Dalminen mukaan sen British Steelin kanssa tekemän toimitussopimuksen täysin laillinen tavoite koski sileäpäisten OCTG-putkien myynnin lisäämistä Isossa-Britanniassa (riidanalaisen tuomion 193 kohta).

159. Dalmine totesi vääräksi erityisesti komission tulkinnan siitä, että British Steelin toimitussopimusten tarkoituksena oli pitää hintoja Euroopan markkinoilla keinotekoisen korkealla tasolla. Se ei hyväksynyt komission toimitusaikoihin liittämiä johtopäätöksiä. Dalmine kiisti myös eräiden todisteiden todistusvoiman ja hypoteesin, jonka mukaan Ison-Britannian markkinoiden jakamisesta yhteisön valmistajien kesken olisi tehty sopimus, ja totesi, että mikäli tällainen sopimus olisi kuitenkin ollut olemassa, Dalmine ei ole osallistunut siihen (riidanalaisen tuomion 194–198 kohta).

160. Dalmine huomautti vielä lisäksi, että komission esittämät todisteet koskivat vain Vallourecia ja British Steeliä. Dalmine kiisti myös komission näkemyksen siitä, että se olisi liittynyt Vallourecin ja British Steelin väliseen sopimukseen myöhemmin. Sen mukaan myöskään Vallourecin päätös uudistaa British Steelin saumattomien putkien tuotantotoiminnan jälkeen myös Dalminen ja Mannesmannin kanssa aiemmin tehdyt sopimukset ei osoita, että kyseessä oli kartelli. Dalmine huomautti lopuksi vielä, että sen British Steelin kanssa tekemän toimitussopimuksen vaikutukset olivat varsin vähäiset (riidanalaisen tuomion 199–202 kohta).

161. Komissio esitti näitä lausumia vastaan käsityksensä siitä, että kyseessä olevat toimitussopimukset on tehty Eurooppa–Japani-klubissa vahvistettujen, kotimarkkinoiden kunnioittamista koskevien perussääntöjen asiayhteyteen. Dalmine oli tällaisen toimitus-

sopimuksen tekemällä tietoisesti osallistunut kotimarkkinoiden kunnioittamista koskevan sopimuksen toteuttamiseen ja tietoisesti koordinoinut toimintansa kilpailijoidensa kanssa (riidanalaisen tuomion 203–208 kohta).

162. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin analysoi Dalminen lausumat riidanalaisen tuomion 209–225 kohdassa ja hylkää ne.

163. Valitusmenettelyssä on kiinnitettävä erityistä huomiota 210 kohtaan, koska valittajan kuudes valitusperuste koskee erityisesti sitä. Kohta on seuraava: "Oli nimittäin neljän eurooppalaisen tuottajan välillä vallinnut yhteisymmärrys todellisuudessa minkäasteista tahansa, kukin niistä allekirjoitti toimitussopimuksen, joka merkitsi kilpailun rajoittamista ja EY 81 artiklan rikkomista, joka on otettu huomioon riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa. Vaikka riidanalaisen päätöksen 2 artiklan 1 kohdassa todetaan, että toimitussopimukset on tehty '1 artiklassa tarkoitetun rikkomisen yhteydessä', sen 111 perustelukappaleesta ilmenee selvästi, että näiden kilpailua rajoittavien sopimusten solmiminen itsessään muodostaa 2 artiklassa todetun rikkomuksen." [65]

164. Kuudes valitusperuste koskee lisäksi myös erityisesti riidanalaisen tuomion 234 ja 244 kohtaa, jotka kuuluvat osaan, jossa käsitellään Dalminen merkityksellisiä markkinoita koskevia lausumia ja yhteyttä riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa tarkoitettuun rikkomiseen.

165. Riidanalaisen tuomion 234 ja 244 kohta ovat seuraavat:

"234 Aluksi on huomattava komission todenneen kaksi erillistä rikkomista, jotka vaikuttavat kahden läheisen tuotteen markkinoihin, riidanalaisen päätöksen 1 ja 2 artiklassa. Ei sinänsä olekaan lainvastaista, että riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa huomioon otetun rikkomisen toteamisessa relevantit markkinat ovat

65 – Riidanalaisen päätöksen 111 perustelukappale kuuluu seuraavasti: "Sopimusten kohteena oli Pohjanmeren markkinoiden OCTG-markkinajohtajan sileäpäisten putkien toimitukset, ja niiden tavoitteena oli säilyttää kotimainen valmistaja Yhdistyneen kuningaskunnan markkinoilla, jotta tuottajaklubissa sovittua 'fundamentals'-sääntöä voitaisiin noudattaa. Sopimusten pääasiallisena tavoitteena ja seurauksena oli kilpailija BS:n (Vallourecin vuodesta 1994 alkaen) kaikkien toimitustarpeiden jakaminen MRW:n, Vallourecin ja Dalminen kesken. Sopimusten perusteella sileäpäisten putkien ostohinta tehtiin riippuvaiseksi BS:n myymien kierteitettyjen putkien hinnasta. Niihin sisältyi myös BS:lle asetettu toimitusrajoitus (Vallourecille helmikuusta 1994), ja niissä velvoitettiin BS ilmoittamaan kilpailijoilleen käyttämänsä hinnat ja myymänsä määrät. Lisäksi MRW, Vallourec (helmikuuhun 1994) ja Dalmine sitoutuivat toimittamaan kilpailijalleen (BS:lle, Vallourecille maaliskuusta 1994 alkaen) ennalta määrittämättömän määrän."

sileäpäisten putkien markkinat, kun taas riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa huomioon otetun rikkomisen toteamisessa relevantit markkinat ovat kierteitettyjen OCTG-standardiputkien markkinat päätöksen 29 perustelukappaleessa mainittujen relevanttien markkinoiden määritelmien mukaisesti."

– –

"244 Kaiken varalta on silti todettava, että riidanalaisen päätöksen 164 perustelukappaleen ensimmäisessä virkkeessä [66] oleva komission väite, jonka mukaan toimitussopimukset, jotka muodostavat päätöksen 2 artiklassa tarkoitetun rikkomisen, olivat pelkkä 1 artiklassa tarkoitetun rikkomisen toteuttamistoimi, on kohtuuton, koska tämä toteuttamistoimi oli toisen rikkomisen eräs tavoite useiden erillisten mutta toisiinsa kytkeytyneiden tavoitteiden ja kilpailua rajoittavien vaikutusten joukossa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi edellä 111 kohdassa mainituissa yhdistetyissä asioissa JFE Engineering ym. vastaan komissio (569 kohta ja sitä seuraavat kohdat), että komissio jätti huomiotta yhdenvertaisen kohtelun periaatteen, kun se ei ottanut huomioon riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa todettua rikkomista eurooppalaisille tuottajille määrättyjen sakkojen määrää vahvistettaessa huolimatta siitä, että kyseisen rikkomisen tavoite ja vaikutukset ylittivät niiden annin Eurooppa–Japani-sopimuksen pysyvyydelle (ks. erityisesti mainitun tuomion 571 kohta)."

66 – Kyseinen kohta kuuluu seuraavasti: "BS:n, MRW:n, Dalminen ja Vallourecin välisistä sopimuksista komissio katsoo, että ne olivat vain keino "Eurooppa–Japani-klubiin" liittyvän kotimarkkinaperiaatteen täytäntöönpanemiseksi. Tästä syystä komissio ei aio määrätä lisäsakkoa."

166. Valittajan seitsemäs valitusperuste koskee riidanalaisen tuomion osaa, jossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin käsittelee British Steelin ja Dalminen välisen toimitussopimuksen lausekkeita tuomion 164–193 kohdassa.

167. Dalmine kiistää 164–174 kohdassa komission tulkinnan siitä, että jotkin toimitussopimuksen lausekkeet, esimerkiksi tapa, jolla Dalmine ja muut valmistajat vahvistavat toimitettavien sileäpäisten putkien määrät, ja tapa, jolla määritetään sopimushinta, antavat viitteitä kartellista.

168. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutki riidanalaisen tuomion 179–187 kohdassa Dalminen lausumat, jotka koskevat kunkin toimittajan British Steelille

toimittamien määrien vahvistamista, ja totesi ne perusteettomiksi. Toimitussopimuksen kyseisistä lausekkeista käy ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan kiistatta ilmi, että tavoitteena on kilpailun rajoittaminen British Steelille toimitettavien sileäpäisten putkien osalta ja se, ettei Ison-Britannian kierteitettyjen putkien markkinoiden mahdollista kasvua hyödynnetä suoraan.

169. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin väittää lisäksi riidanalaisen tuomion 188–191 kohdassa, että kierteitettyjen putkien hinta oli matemaattisessa suhteessa sileäpäisistä putkista Coursin maksaman hinnan kanssa, joten kyseiset kolme toimittajaa saivat tarkkoja tietoja British Steelin myymien kierteitettyjen putkien hintavaihtelun suunnasta, ajoituksesta ja laajuudesta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mielestä näiden tietojen ilmoittaminen kilpailijoille rikkoo EY 81 artiklan 1 kohtaa.

170. Myös kahdeksas valitusperuste koskee riidanalaisen tuomion kohtia, jotka liittyvät British Steelin ja Dalminen välisen toimitussopimuksen lausekkeisiin.

2. Valittajan väitteet

171. Valittaja moittii kuudennessa valitusperusteessaan erityisesti kolmea riidanalaisen tuomion kohtaa. Niissä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin esittää komission arvion asemesta oman arvionsa päätöksen 2 artiklassa kuvailluista tosiseikoista. Valittajan mukaan tästä seuraa päätöksen vääristyminen olennaisilta osin, jolloin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ylittää sille perustamissopimuksen mukaisesti kuuluvan toimivallan.

172. Ensinnäkin riidanalaisen tuomion 210 kohtaa on moitittava siltä osin, kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin väittää, että "– – sen [päätöksen] 111 perustelukappaleesta ilmenee selvästi, että näiden kilpailua rajoittavien sopimusten solmiminen itsessään muodostaa 2 artiklassa todetun rikkomuksen". Valittaja sen sijaan katsoo, että mainittua 111 perustelukappaletta luettaessa ei voida todeta, että sopimusten tekeminen itsessään muodostaa rikkomuksen, vaan että se johtuu niiden tavoitteesta, jonka avulla "tuottajaklubissa sovittua 'fundamentals'-sääntöä voitaisiin noudattaa". Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valittajan mukaan näin muuntanut pelkät perussääntöjen toteuttamistoimet itsenäisiksi EY 81 artiklan rikkomisiksi.

173. Valittajan mukaan kritiikkiä ansaitsee myös riidanalaisen tuomion 244 kohta: "– – on silti todettava, että riidanalaisen päätöksen 164 kohdan ensimmäisessä virkkeessä oleva komission väite, jonka mukaan toimitussopimukset, jotka muodostavat päätöksen

2 artiklassa tarkoitetun rikkomisen, – – on kohtuuton – –". [67] Valittajan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi pitänyt tehdä tästä ainoa mahdollinen johtopäätös ja mitätöidä päätöksen 164 kohta ja siten myös sen 2 artikla.

174. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin liittää sen sijaan johtopäätökseen seurauksen, että "– – tämä toteuttamistoimi oli toisen rikkomisen eräs tavoite useiden erillisten mutta toisiinsa kytkeytyneiden tavoitteiden ja kilpailua rajoittavien vaikutusten joukossa – –". Näin se otti itselleen roolin, joka ei sille kuulu.

175. Valittaja moittii kuudennessa valitusperusteessaan kolmanneksi riidanalaisen tuomion 234 kohtaa, jossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin erottaa vielä 210 kohtaa selkeämmin päätöksen 2 artiklan sen 1 artiklasta ja väittää, että kyseessä on kaksi erillistä rikkomista, jotka vaikuttavat kahden toisiinsa liittyvän tuotteen markkinoihin. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valittajan mukaan ylittänyt toimivaltansa räikeästi, kun se on omatoimisesti lisännyt päätöksessä kuvailtujen kierteitettyjen OCTG-standardiputkien ja hankekohtaisten siirtoputkien markkinoiden joukkoon kolmannen ryhmän eli sileäpäisten putkien markkinat.

176. Dalmine huomauttaa vielä lisäksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tekemä uusi tulkinta päätöksen 1 ja 2 artiklan suhteesta on osoittautunut japanilaisten valmistajien kannalta edulliseksi, sillä niiden ei ole katsottu syyllistyneen 2 artiklassa tarkoitettuun "erilliseen" rikkomiseen, jolloin ne ovat hyötyneet niille määrätyn sakon alenemisesta.

177. Valittaja kiistää seitsemännessä valitusperusteessaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen johtopäätöksen, jonka mukaan Dalmine, Mannesmann ja Vallourec olivat tekemällä British Steelin kanssa sopimuksen sileäpäisten putkien toimittamisesta käytännössä estäneet itseltään pääsyn Ison-Britannian kierteitettyjen putkien markkinoille (sekä OCTG-erikoisputkien että OCTG-standardiputkien osalta).

178. Valittaja väittää ensinnäkin, ettei se olisi koskaan voinut alkaa toimia Ison-Britannian markkinoilla itsenäisesti, koska sillä ei ollut VAM-kierteitystekniikkaa koskevaa valmistuslisenssisopimusta.

179. Toiseksi valittaja toistaa väitteensä, että toimitussopimukset koskivat sileäpäisiä putkia eli markkinoita, joita riidanalainen päätös ei koske lainkaan.

180. Kolmanneksi valittajan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tulkin-

67 – Asia on esitetty selkeämmin riidanalaisen tuomion ranskankielisessä versiossa: "– – il convient de constater – – que l'affirmation de la Commission – – *est excessive*". (Kursivointi tässä.)

nut tosiseikkoja virheellisesti olettamalla 219 ja 229 kohdassa, että kyseessä olevat yritykset olivat jakaneet keskenään sileäpäisten putkien toimitukset British Steelille.

181. Neljänneksi valittajan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jättänyt ottamatta huomioon, että Dalminen ja British Steelin välinen toimitussopimus perustui ilmeisiin kaupallisiin perusteisiin.

182. Valittaja kiistää kahdeksannessa valitusperusteessaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arvion, jonka mukaan Dalminen ja British Steelin välisen toimitussopimuksen lausekkeet olivat sinänsä laittomia.

183. Valittaja perustelee kyseistä valitusperustetta seuraavilla väitteillä:

– Dalminen sitoutuminen toimittaa British Steelille tarkemmin määrittämättömiä määriä sileitä putkia johtui jälkimmäisen edusta ja oli näin ollen sallittua

– ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi pitänyt ottaa huomioon, että British Steelillä oli markkinoilla riittävästi vaikutusvaltaa, jotta se pystyi määräämään mahdollisia toimittajiaan

– ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tulkitsi toimitussopimuksen 4 artiklaa virheellisesti, kun se oletti, että kyseinen artikla velvoitti osapuolet toimittamaan ja ostamaan sileäpäisiä putkia tietyn, ennalta määritetyn prosenttiosuuden British Steelin kokonaistarpeesta

– koska toimittajien välisestä horisontaalisesta yhteistyöstä ei ole näyttöä, oli täysin sallittua myydä British Steelille sileäpäisiä putkia, joiden määrä riippui British Steelin kierteitettyjen putkien myyntimäärästä

– päätöksestä tai tuomiosta ei käy ilmi, miten toimitussopimuksen hinnan laskentamenetelmä vaikuttaa kilpailua rajoittavasti

– koska Dalmine ei myynyt Ison-Britannian markkinoilla lainkaan OCTG-erikoisputkia eikä näin ollen ollut British Steelin kilpailija kyseisillä markkinoilla, OCTG-putkien hintatietojen vaihtamista ei voida lukea Dalminen haitaksi

– myös ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen riidanalaisen tuomion 189 kohdassa esitetty kanta, jonka

mukaan se, että tiedot British Steelin asiakkaiden maksamista hinnoista eivät levinneet sen tavarantoimittajille, ei esillä olevissa asianhaaroissa voi vapauttaa toimitussopimusten allekirjoittajia, on sekä ylimielinen että käsittämätön.

3. Komission lausumat

184. Komissio katsoo, että kuudes valitusperuste on kokonaisuudessaan perusteeton.

185. Komission mukaan valittajan riidanalaisen tuomion 210 kohdasta esittämä kritiikki ei ole oikeutettua, koska

– komissio totesi jo päätöksessään kiistattomasti, että päätöksen 2 artiklassa tarkoitetut toimitussopimukset olivat erillinen EY 81 artiklan rikkomus. Tämä käy selvästi ilmi päätöksen päätösosasta, jonka 2 artiklassa on erillinen, "rikkomista" koskeva osa, ja 3 artiklassa määrätään kyseessä olevat yritykset lopettamaan "kyseinen rikkominen". Tämä käy ilmi myös riidanalaisen päätöksen 112 kohdasta [68]

– päätöksen 2 artiklan 1 kohdassa viitataan EY 81 artiklan 1 kohdan "1 artiklassa tarkoitetun rikkomisen yhteydessä" tapahtuneeseen rikkomiseen, mikä ei muuta sitä, että kyseessä on kaksi erillistä rikkomista

– ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on oikeutetusti päätellyt päätöksen 111 perustelukappaleesta, että toimitussopimusten tekeminen johtaa päätöksen 2 artiklassa vahvistettuun rikkomiseen. Jos kerran on todettu, että sopimukset muodostivat erillisen EY 81 artiklan 1 kohdan rikkomisen, niiden tekeminen on toimenpide, joka aiheuttaa rikkomisen.

186. Komission mukaan valittajan riidanalaisen tuomion 244 kohtaan kohdistama kritiikki ei ole hyväksyttävää. Jos ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi katsonut, että komission päätöksen 164 kohdassa esittämä kanta on "kohtuuton", ja katsonut sen vuoksi, että kyseinen kohta on mitätöitävä,

68 – Kyseinen kohta on seuraava: "EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdassa todetaan erityisesti yhteismarkkinoille soveltumattomiksi sopimukset, joiden tarkoituksena tai vaikutuksena on markkinoiden jakaminen. Sopimukset, joiden tarkoituksena ja vaikutuksena on toimitusten jakaminen suurimmalle kierteitettyjen putkien valmistajalle markkinoilla, jotka muodostavat lähes puolet OCTG-kysynnästä yhteisössä (ks. 50 kappale), aiheuttaa tuntuvan rajoituksen yhteismarkkinoiden sisäiseen kauppaan."

sillä ei pitäisi olla mitään vaikutusta päätöksen 2 artiklan kannalta. Komissio on nimittäin mainitussa kohdassa pelkästään selittänyt, miksei se määrännyt yhteisön valmistajille erillistä sakkoa päätöksen 2 artiklassa todetusta rikkomisesta. Tällöin voimaan jäisivät päätöksen 110–117 perustelukappale, joissa esitettyjen syiden nojalla komissio totesi rikkomisen.

187. Valittajan riidanalaisen tuomion 234 kohtaa koskeva kritiikki alkaa sillä, että valittaja toistaa tuomion 210 kohtaa koskevat väitteensä. Ne on jo todettu kestämättömiksi tämän ratkaisuehdotuksen 185 kohdassa esitettyjen syiden vuoksi.

188. Väite, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kuvailee 234 kohdassa erilliset sileäpäisten putkien markkinat, vaikka päätöksen kannalta merkitykselliset markkinat ovat OCTG-standardiputket ja hankekohtaiset siirtoputket, on virheellinen, kuten käy ilmi päätöksen 28, 29 ja 31 perustelukappaleesta. [69]

189. Myös seitsemäs valitusperuste on komission mielestä perusteeton.

190. Komissio kiistää ensinnäkin Dalminen väitteen siitä, ettei Dalmine pystynyt toimimaan Ison-Britannian markkinoilla itsenäisesti kierteitettyjen putkien osalta

– siltä osin kuin kyseessä olivat OCTG-erikoisputket, joita varten Dalminella ei ollut tarvittavaa lisenssisopimusta, komissio viittaa riidanalaisen tuomion 186 kohtaan, jossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, ettei ole suljettavissa pois, että Dalmine olisi voinut saada lisenssisopimuksen

– koska lisäksi oli todettu, että Dalmine myi jo Italian ulkopuolella OCTG-standardiputkia, joihin ei tarvita lisenssisopimusta.

191. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pystyi näin ollen oikeutetusti päättelemään, että Dalmine oli luopunut mahdollisuudestaan myydä kierteitettyjä putkia Ison-Britannian markkinoilla tekemällä toimitussopimuksen ensin British Steelin ja sen jälkeen Vallourecin kanssa.

192. Valittajan väitettä siitä, ettei Manner-Euroopassa ole kilpailua sileäpäisten putkien toimittajien kesken siitä syystä, että valmis-

69 – Päätöksen 28 perustelukappale alkaa seuraavasti: "Tämän asian kannalta merkitykselliset tuotteet ovat saumattomat hiiliteräsputket (eli niihin ei lueta ruostumattomasta teräksestä valmistettuja putkia) – –". Päätöksen 29 perustelukappaleessa kuvaillaan OCTG-putkien eri ryhmät. Päätöksen 31 perustelukappale alkaa seuraavasti: "OCTG-putkituotteita voidaan myydä ilman kierteitä (myös määritelty API-standardilla) tai kierteitettyinä. – –"

tajat tekevät putkiin kierteet itse ja tekevät niitä jonkin verran, ei voida uskoa, kun otetaan huomioon, että Dalmine on tehnyt British Steelin kanssa toimitussopimuksen mahdollisesti rajoittamattomasta määrästä sileäpäisiä putkia, jolla katetaan 30 prosenttia British Steelin tarpeista.

193. Valittajan tuomion 219 ja 229 kohdasta esittämiä moitteita ei voida hyväksyä olemassa olevan oikeuskäytännön valossa, sillä

– ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pystyi toteamaan tuomion 219 ja 220 kohdassa, että sileäpäisten putkien toimittamisesta British Steelille oli olemassa horisontaalinen sopimus [70]

– ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kantaa siitä, että Dalminelle saattoi olla kaupallista etua British Steelin kanssa tehdystä sopimuksesta, on vaikea kiistää.

194. Komissio huomauttaa kahdeksannen valitusperusteen osalta, että siinä esitetyillä väitteillä toistetaan ensimmäisessä oikeusasteessa esitetyt, British Steelin kanssa tehdyn toimitussopimuksen lausekkeiden kilpailua rajoittavaa luonnetta koskevat väitteet. Ne on tästä syystä jätettävä tutkimatta.

195. Komissio katsoo toissijaisesti, että kyseiset väitteet ovat perusteettomia. Se huomauttaa, ettei kaupallinen etu ja jonkin osapuolen ylivoimainen asema poista sitä, että EY 81 artiklan 1 kohdan vastainen sopimus on kielletty.

4. Arviointi

196. Valittajan kuudennessa valitusperusteessa riidanalaisen tuomion 210, 224 ja 244 kohtaa vastaan esittämät raskaat syytökset, joilla se syyttää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta tosiseikkojen ja komission tahdon sekä päätöksessä esitettyjen tosiseikkojen vääristämisestä, jolloin kyseessä olisi puolustautumisoikeuden räikeä loukkaus, vaikuttavat tarkemmin analysoituna huomattavasti vähemmän vakuuttavilta kuin väitteiden voimakkaiden sanavalintojen ja niihin liittyvien arviointien vuoksi voisi ajatella.

70 – Komissio viittaa tältä osin yhteisöjen tuomioistuimen yhdistettyihin asioihin C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P, Aalborg Portland A/S ym. v. komissio, tuomio 7.1.2004 (Kok. 2004, s. I-123, 57 kohta).

197. Muistutan ennen tämän valitusperusteen kolmen toisiinsa liittyvän tai keskenään päällekkäisen osan käsittelemistä asiayhteydestä, joka liittyy päätöksen 2 artiklassa todettuun rikkomiseen, sellaisena kuin se on esitetty tämän ratkaisuehdotuksen 148–158 kohdassa.

198. Sen mukaan, miten komissio on esittänyt tosiseikat, Vallourec, Dalmine, Mannesmann ja British Steel ovat tehneet yhteistyötä Ison-Britannian markkinoiden varmistamiseksi yhteisön tuottajille. Tämän yhteistyön ensimmäisessä vaiheessa Vallourec, Dalmine ja hieman myöhemmin myös Mannesmann sopivat British Steelin lopetettua sileäpäisten putkien tuotannon, että kukin yritys toimittaa British Steelille tietyn kiinteän osuuden British Steelin tarvitsemista sileäpäisistä putkista, joihin British Steel työstää erikois- tai standardikierteen. Kun British Steel lopetti vuonna 1994 kokonaan toiminnan tällä alalla, Vallourec otti hoitaakseen British Steelin roolin Ison-Britannian markkinoilla.

199. Ensimmäisessä oikeusasteessa käydyn menettelyn ydinkysymys oli, voiko komissio pitää tätä yhteisön valmistajien toimintaa, jonka tavoitteena oli Ison-Britannian markkinoiden varaaminen yhteisön valmistajille, EY 81 artiklan 1 kohdan rikkomisena.

200. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vastasi tähän kysymykseen kiistattoman myöntävästi riidanalaisen tuomion edellä tarkoitetuissa kohdissa – myös siinä mielessä, että 2 artiklassa tarkoitettua EY 81 artiklan 1 kohdan rikkomista oli pidettävä itsenäisenä rikkomisena, vaikka se olisikin tehty "1 artiklassa tarkoitetun rikkomisen yhteydessä".

201. Väitteet, joilla valittaja pyrkii kiistämään ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 210 ja 234 kohdassa esittämän kannan, perustuvat erityisesti päätöksen 111 perustelukappaleeseen [71] ja etenkin sen seuraavaan kohtaan: "Sopimusten kohteena oli Pohjanmeren markkinoiden OCTG-markkinajohtajan sileäpäisten putkien toimitukset, ja niiden tavoitteena oli säilyttää kotimainen valmistaja Yhdistyneen kuningaskunnan markkinoilla, jotta tuottajaklubissa sovittua 'fundamentals'-sääntöä voitaisiin noudattaa." Tästä seuraa valittajan mukaan, ettei päätöksen 111 perustelukappaleessa tarkoitetun rikkomisen kannalta ratkaisevaa ollut itse toimitussopimusten tekeminen, vaan se, että niiden tekemisen syynä oli tavoite noudattaa "fundamentals"-sääntöä.

202. Mielestäni tätä johtopäätöstä ei mitenkään voida tehdä päätöksen 111 ja 112 perustelukappaleen perusteella. [72] Komissio nimittäin toteaa 112 perustelukappaleen ensimmäisessä virkkeessä lyhyesti, että "EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan

71 – Esitetty kokonaan edellä alaviitteessä 65.
72 – Esitetty kokonaan edellä alaviitteessä 68.

1 kohdassa todetaan erityisesti yhteismarkkinoille soveltumattomiksi sopimukset, joiden tarkoituksena tai vaikutuksena on markkinoiden jakaminen".

203. Koska toimitussopimusten tarkoituksena oli osaltaan merkittävien Ison-Britannian markkinoiden suojeleminen ulkopuolisilta eli markkinoiden jakaminen, niitä voitiin jo sinänsä pitää EY 81 artiklan 1 kohdan vastaisina.

204. Kuten riidanalaisen päätöksen 2 artiklan 1 kohdan sanamuodosta jo käy ilmi ja kuten päätöksen 3 artiklassa vielä uudelleen vahvistetaan, komissio oli jo todennut, että yhteisön valmistajien toimintatapa, jolla turvattiin Ison-Britannian markkinat yhteisön valmistajille yhteisön sileäpäisten putkien rakenneuudistuksen jälkeen, oli erillinen EY 81 artiklan rikkominen.

205. Tämä kanta perustuu komission riidanalaisessa päätöksessä esitettyjä tosiseikkoja koskevaan arviointiin. Siitä käy ilmi, että kun British Steel sulki Clydesdalen tehtaansa ja lopetti saumaamattomien putkien tuotannon mutta jatkoi lämpökäsittelyjen ja kierteitysten tekemistä TSSL-nimisessä tytäryhtiössään vielä toistaiseksi – British Steel oli vuosina 1990–1994 Pohjanmeren alueen suurin OCTG-erikoisputkien ja OCTG-standardiputkien toimittaja – Ison-Britannian markkinoille syntyi erillinen välituotteen eli sileäpäisten, saumaamattomien putkien markkina, jonka tärkein ostaja oli British Steel.

206. Kun tämä otetaan huomioon, onkin pidettävä perusteettomana valittajan näkemystä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi ylittänyt toimivaltansa katsoessaan riidanalaisen tuomion 234 kohdassa, että riidanalaisen päätöksen 1 ja 2 artiklassa tarkoitetut rikkomiset tapahtuivat eri markkinoilla, toinen OCTG-standardiputkien ja toinen sileäpäisten saumattomien putkien markkinoilla.

207. Esillä olevassa asiassa on nimittäin, kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oikeutetusti totesi tuomionsa 235 ja 236 kohdassa, kyse kaksista itsenäisistä, mutta toisiinsa kytköksissä olevista markkinoista, joilla tapahtuu kaksi itsenäistä, mutta toisiinsa kytköksissä olevaa rikkomista: "Niinpä tässä tapauksessa komissio on kuvannut tilannetta, jossa eurooppalaisten tuottajien välisiä sopimuksia, jotka vaikuttavat Ison-Britannian sileäpäisten putkien markkinoihin, on tehty ainakin osaksi tarkoituksena suojata tuotantoprosessin myöhempään vaiheeseen kuuluvien kierteitettyjen OCTG-standardiputkien Ison-Britannian markkinoita japanilaiselta tuonnilta."

208. Tästä voidaan tehdä ainoastaan se johtopäätös, että valittajan vakava syytös, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on riidanalaisen tuomion 234 kohdassa vääristänyt sekä asian tosiseikat että komission kannan, on täysin tuulesta temmattu.

209. Riidanalaisen tuomion 244 kohtaa koskeva väite tarkoittaa olennaisilta osin, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi pitänyt tehdä seuraavasta toteamuksestaan se johtopäätös, että kyseinen päätöksen kohta olisi kumottava: "– – että riidanalaisen päätöksen 164 perustelukappaleen ensimmäisessä virkkeessä oleva komission väite, jonka mukaan toimitussopimukset, jotka muodostavat päätöksen 2 artiklassa tarkoitetun rikkomisen, olivat pelkkä 1 artiklassa tarkoitetun rikkomisen toteuttamistoimi, on kohtuuton, koska tämä toteuttamistoimi oli toisen rikkomisen eräs tavoite useiden erillisten mutta toisiinsa kytkeytyneiden tavoitteiden ja kilpailua rajoittavien vaikutusten joukossa".

210. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen analyysi on riidanalaisen tuomion tältä osin looginen jatko 210 kohdassa ja vielä selvemmin 234 kohdassa tehdylle toteamukselle, että riidanalaisen päätöksen 1 ja 2 artikla muodostivat kaksi erillistä EY 81 artiklan rikkomista, vaikka rikkomisien välillä onkin sisällöllinen yhteys.

211. Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin saattoi mainitussa 164 perustelukappaleessa moittia komissiota yksipuolisuudesta sen vuoksi, että komission mukaan 2 artiklassa tarkoitettu rikkominen oli vain 1 kohdassa todetun rikkomisen täytäntöönpanoa.

212. Tämä moite siitä, että komission arviointi rikkomisten vakavuudesta on epäselvä, ei vaikuta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen aiemmin 210 ja 244 kohdassa oikeasti toteamaan komission kantaan, että riidanalainen päätös koskee kahta erillistä, vaikkakin toisiinsa liittyvää EY 81 artiklan 1 kohdan rikkomista.

213. Komission riidanalaisen päätöksen 164 perustelukappaleessa noudattama päättely johtaa johtopäätökseen, ettei rikkomisten oletettu keskinäinen yhteys ("keino 'Eurooppa–Japani-klubiin' liittyvän kotimarkkinaperiaatteen täytäntöönpanemiseksi") anna syytä määrätä yhteisön valmistajille tämän vuoksi lisäsakkoa.

214. Riidanalaisen päätöksen kyseisen kohdan "kumoaminen" johtaisi näin ollen siihen, että komission olettama, rikkomisten keskinäinen yhteys ei enää voisi olla syynä sille, ettei riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa todetusta rikkomisesta määrättäisi erillistä sakkoa.

215. Valittaja ei ole puuttunut siihen, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin, kuten riidanalaisen tuomion 245 kohdasta käy ilmi, ole halunnut tehdä sitä johtopäätöstä, että komissio on riidanalaisen päätöksen 164 perustelukappaleessa arvioinut 2 artiklassa tarkoitetun rikkomisen liian

yksipuolisesti. Jos nimittäin komissio olisi joutunut kiinnittämään erikseen huomiota riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa tarkoitettuun rikkomiseen sakkoa määrittäessään, seurauksena olisi täytynyt olla korkeampi sakko, ceteris paribus.

216. Edellä esitetystä seuraa, että riidanalaisen tuomion 244 kohtaa koskeva väite on perusteeton, koska se ei voi johtaa toisenlaiseen arvioon kahden erillisen, vaikkakin toisiinsa liittyvän EY 81 artiklan rikkomisen olemassaolosta, eikä se voi menestyä sikäli kuin riidanalaisen päätöksen 164 perustelukappaleen kumoamisella ei olisi vaikutuksia tämän toteamuksen kannalta, ja enintään seurauksena olisi riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa kuvaillun rikkomisen ottaminen erikseen huomioon sakkoa määrättäessä.

217. Seitsemännen valitusperusteen tueksi esitetyistä kolmesta väitteestä ensimmäinen on luonteeltaan selvästi tosiseikastoon liittyvä, sillä valittaja kiistää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toteamat tosiseikat sikäli kuin ne koskevat sitä, että British Steel sitoutti kolme yhteisössä toimivaa kilpailijaansa siten, että niiden tehokas tai mahdollinen kilpailu sen kotimarkkinoilla poistui sileäpäisten putkien osalta, minkä hintana oli sen omasta hankintavapaudesta luopuminen, [73] ja että ellei toimitussopimuksia olisi ollut, muilla kyseessä olevilla eurooppalaisilla tuottajilla kuin British Steelillä olisi – kun perussääntöjä ei oteta huomioon – normaalisti ollut todellinen tai vähintäänkin potentiaalinen kaupallinen intressi kilpailla sen kanssa Ison-Britannian kierteitettyjen putkien markkinoilla ja kilpailla keskenään British Steelille toimitettavista sileäpäisistä putkista. [74]

218. Väite voidaan ottaa tutkittavaksi vain siltä osin kuin valittaja pyrkii sen avulla osoittamaan, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on arvioinut tosiseikat ilmeisen väärin. [75] Tällöinkin valittajan esittämien tosiseikkaväitteiden on oltava täsmällisiä ja merkittäviä, jotta niillä voidaan perustella tällainen ilmeisen virheellinen arviointi.

219. Valittaja ei onnistu viimeisessä tehtävässä lähimainkaan. Vaikka oletettaisiin, ettei Dalminen olisi ollut helppo päästä Ison-Britannian markkinoille lopputuotteiden eli OCTG-standardiputkien ja OCTG-erikoisputkien osalta, kun otetaan huomioon Dalminen tuotevalikoiman ja Ison-Britannian markkinoiden kysynnän erot (kysyntää oli etenkin OCTG-erikoisputkille, joissa on erityinen, lisensoitu VAM-liitos), valittajan ei olisi tarvinnut tehdä sopimusta puolivalmisteen eli sileäpäisten putkien toimittamisesta

73 – Riidanalaisen tuomion 181 kohta.

74 – Riidanalaisen tuomion 185 kohta.

75 – Tämä on vakiintuneen oikeuskäytännön mukaista, ks. mm. asia C-390/95 P, Antillean Rice Mills ym. v. komissio, tuomio 11.2.1999 (Kok. 1999, s. I-769, 29 kohta) ja asia C-352/98 P, Bergaderm ym. v. komissio, tuomio 4.7.2000 (Kok. 2000, s. I-5291, 49 kohta).

British Steelille, mikä yhtäältä vahvisti Dalminen markkinaosuuden tämän puolivalmisteen osalta 30 prosentiksi vähintään viiden vuoden ajaksi ja toisaalta esti lopputuotemarkkinoille pääsyn kyseisenä ajanjaksona.

220. Valittajan esittämät tosiseikat ja olosuhteet, sen tuotevalikoiman koostumus ja se, että valtaosa sen sileäpäisten putkien tuotannosta oli tarkoitettu jatkokäsiteltäväksi omassa yrityksessä, eivät muuta sitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on arvioinut tosiseikat oikein, kun se on katsonut, että Dalmine on toimitussopimuksen British Steelin kanssa tehdessään myötävaikuttanut siihen, että kyseisten tuotteiden todellinen ja mahdollinen kilpailu Ison-Britannian markkinoilla ei sentään aivan loppunut mutta rajoittui huomattavasti.

221. Näin ollen tämä väite on perusteeton.

222. Mielestäni jo edellä esitetystä kuudennen valitusperusteen arvioinnista seuraa, että toinen seitsemännen valitusperusteen tueksi esitetty väite on perusteeton sikäli kuin se perustuu oletukseen, että sileäpäisten putkien markkina on markkina, jota riidanalainen päätös ei koske.

223. Väite on kuitenkin perusteeton myös siltä osin kuin siihen sisältyy näkemys, ettei sileäpäisten putkien toimitussopimuksella voinut olla merkittäviä vaikutuksia riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa tarkoitetun OCTG-standardiputkien markkinan kannalta, koska 80 prosenttia sileäpäisistä putkista käsiteltiin edelleen OCTG-erikoisputkiksi. Tämä ei kuitenkaan muuta sitä, että huomattava osa toimitettavista sileäpäisistä putkista eli 20 prosenttia niistä kuitenkin jalostettiin OCTG-standardiputkiksi.

224. Valittaja kiistää kolmannella väitteellään ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toteamuksen, että toimitussopimusten perustana on kyseessä olevien yritysten horisontaalinen strategia ja erityisesti että Dalmine osallistuu tähän yhteistyöhön.

225. Katson, että tämän väitteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset puuttuvat ilmeisesti, koska siinä edellytetään, että valitusmenettelyssä arvioitaisiin uudelleen ensimmäisen oikeusasteen esittämä tulkinta niistä laajoista todisteista, jotka komissio on riidanalaisessa päätöksessään esittänyt tällaisen strategian olemassaolon tueksi. Tämä arviointi on esitetty riidanalaisen tuomion 214–225 kohdassa.

226. Tämä väite voitaisiin ottaa tutkittavaksi vain siinä tapauksessa, että valittaja pystyisi väitteensä avulla herättämään epäilyn siitä,

että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt ilmeisiä virheitä arvioidessaan komission riidanalaisessa päätöksessä esittämien todisteiden todistusarvoa. Väitteen tueksi esitetyt perustelut ovat kuitenkin niin yleisluonteisia, ettei niiden perusteella ole syytä epäillä arviointivirheen tapahtumista.

227. Pääsen näin kahdeksanteen valitusperusteeseen, jonka komissio vaatii jättämään tutkimatta, koska sen mukaan siinä esitetään uudelleen komission riidanalaista päätöstä vastaan ensimmäisessä oikeusasteessa esitetyt väitteet.

228. Koska tämän valitusperusteen tueksi esitetään peräti kahdeksan erilaista väitettä, jotka koskevat osaksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäsitystä ja osaksi tosiseikkojen oikeudellista arviointia, haluan käsitellä tutkittavaksi ottamisen edellytykset jokaisen väitteen osalta erikseen.

229. Ensiksi ja toiseksi esitän hylättäväksi perusteet, joilla valittaja pyrkii osoittamaan, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi pitänyt ottaa huomioon

a) British Steelin taloudellinen etu lausekkeessa, joka koskee Dalminen toimitusosuutta ilmaistuna prosentteina (30 %) sileäpintaisten putkien vaihtelevasta tarpeesta

b) British Steelin ylivoimainen asema toimitussopimuksen sopijapuolena.

230. Sikäli kuin on mahdollista selvittää, näitä väitteitä ei ole erikseen [76] esitetty ensimmäisessä oikeusasteessa, joten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen syyksi ei voida lukea sitä, ettei niitä ole käsitelty riidanalaisessa tuomiossa.

231. Lisäksi molemmat väitteet ovat joka tapauksessa perusteettomia.

232. British Steelillä oli tosiaankin ilmiselvä intressi saada vaihteleva sileäpintaisten putkien tarpeensa katetuksi, mutta sillä ei voida oikeuttaa sitä, että tarpeiden kattamiseksi valittiin sopimusrakenne, joka käytännössä esti British Steelin toimittajien välisen kilpailun ja vapautti lisäksi British Steelin toimittajien mahdollisesti luomasta kilpailusta loppuotemarkkinoilla.

76 – Ne on sen sijaan esitetty Dalminen vastauksessa väitetiedoksiantoon. Vrt. ensimmäisen oikeusasteen kirjelmän liite 12, s. 19, 22 ja 23.

233. Myöskään vetoamista British Steelin ylivoimaiseen asemaan toimitussopimusta tehtäessä ei voida hyväksyä, koska sillä ei voida poistaa kyseisen toimituslausekkeen laittomuutta. Vaikka tällainen ylivoimainen asema olisikin ollut olemassa, sillä oli merkitystä vasta sen jälkeen kun valittaja oli päättänyt ryhtyä sopimussuhteeseen British Steelin kanssa.

234. Valittaja ei ole pystynyt tukemaan tosiseikoin kolmatta väitettään, jossa valittaja väittää, ettei toimitussopimuksen 4 artiklaa voida pitää molempia sopimuspuolia velvoittavana siltä osin kuin kyseessä on toimitettavien ja ostettavien sileäpäisten putkien etukäteen määritetty prosenttiosuus. Komissio on oikeutetusti huomauttanut, ettei tälle kannalle löydy mitään tukea viittauksesta valittajan väitetiedoksiantoon antamaan vastaukseen.[77] Sitä koskevia tosiseikkoja ei löydy myöskään ensimmäisen oikeusasteen kirjelmästä tai vastauksesta.

235. Tämä väite on näin ollen jätettävä tutkimatta, sillä se on esitetty liian myöhään ja se on joka tapauksessa perusteeton, sillä se on jätetty perustelematta tai perusteltu riittämättömästi.

236. Neljännessä väitteessä toistetaan seitsemännen valitusperusteen yhteydessä jo esitetty – ja tämän ratkaisuehdotuksen 225 ja 226 kohdassa jo hylätty – näkemys, ettei horisontaalisen yhteistyön olemassaoloa neljän yhteisön valmistajan välillä ennen toimitussopimuksen tekemistä ole näytetty toteen. Väite on näin ollen perusteeton.

237. Valittajan viides väite on, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ole selittänyt, mitä kilpailua rajoittavia vaikutuksia toimitussopimukseen sisältyvällä hinnan määrittämiskaavalla on. Tätä väitettä käsitellään riidanalaisen tuomion 181 ja 188–191 kohdassa, joissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että kyseisen hinnan määrittämiskaavan soveltamisesta seurasi, että kyseiset kolme toimittajaa saivat tarkkoja tietoja British Steelin myymien kierteitettyjen putkien hinnanvaihtelun suunnasta, ajoituksesta ja laajuudesta. Lisäksi hinnan määrittämiskaavasta seurasi, ettei British Steelin toimittajilla ollut mitään kiinnostusta alkaa kilpailla kierteitettyjen putkien hinnalla Ison-Britannian markkinoilla. Näin syntyvä kyseisten putkien hinnan lasku nimittäin laskisi välittömästi valmistajien British Steelille myymien sileäpäisten putkien hintaa.[78]

77 – Ensimmäisen oikeusasteen kirjelmän liite 12, s. 21 ja 22.

78 – Ks. riidanalaisen tuomion 181 kohta, jossa viitataan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käsitellyn päätöksen 153 perustelukappaleeseen.

238. Viides väite on näin ollen asianmukaisten perustelujen puutteen vuoksi ilmeisen perusteeton.

F *Yhdeksäs ja kymmenes valitusperuste:*

239. Sama pätee myös kuudenteen väitteeseen. Valittaja voi tietenkin väittää, ettei hintatietojen vaihtamisella ollut sille mitään merkitystä siltä osin kuin tiedot koskivat OCTG-erikoisputkia, joiden Ison-Britannian markkinoille valittajalla ei ollut pääsyä lisenssin puuttumisen vuoksi, mutta tämä ei vaikuta siihen, että hintatiedoilla oli merkitystä valittajan – rajoitetun – toiminnan OCTG-putkien markkinoiden kannalta kyseisellä alueella. Valittaja pystyi käytännössä saamiensa tietojen perusteella sopeuttamaan kyseisen tuotteen hinnat Ison-Britannian markkinoilla.

– EY 81 artiklan rikkominen ja perustelujen puuttuminen arvioitaessa, onko komissio noudattanut asetuksen N:o 17 15 artiklaa ja sakon määrän laskemista koskevia suuntaviivoja,[79] *siltä osin kuin tämä liittyy Dalminen syyksi luettavan rikkomisen vakavuuteen*

240. Seitsemäs väite on pelkkä väite. Tuomion yhtä kohtaa (189) ei voi irrottaa asiayhteydestään ja arvioida kohdassa esitettyä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kantaa "ylimieliseksi ja salailevaksi", kun kyseisen kohdan tarkemmat perustelut löytyvät riidanalaisen tuomion seuraavista kohdista. Koska väitteelle ei ole esitetty mitään perusteluja, se on todettava ilmeisen perusteettomaksi.

– EY 81 artiklan rikkominen ja perustelujen puuttuminen arvioitaessa, onko komissio noudattanut asetuksen N:o 17 15 artiklaa ja sakon määrän laskemista koskevia suuntaviivoja, siltä osin kuin tämä liittyy Dalminen kiistämän rikkomisen keston ja lieventävien olosuhteiden arviointiin

1. Valittajan väitteet

242. Valittajan yhdeksännen valitusperusteen tueksi esittämiin, varsin laajoihin perusteisiin kuuluu kolme pääasiallista väitettä:

241. Kahdeksannessa väitteessä toistetaan väitteet, jotka valittaja on esittänyt kuudennen valitusperusteensa tueksi. Kyseisiä väitteitä koskevasta arviostani seuraakin, että myös tämä väite on todettava perusteettomaksi.

a) ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on virheellisesti jättänyt tunnustamatta

79 – Suuntaviivat asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan ja EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 5 kohdan mukaisesti määrättävien sakkojen laskennassa (EYVL 1998, C 9, s. 3).

sen, että kyseessä olevien markkinoiden laajuutta on ainoana objektiivisena kriteerinä käytettävä rikkomisen vakavuuden arviointiperusteena

– ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin onkin virheellisesti katsonut, että markkinoiden koko on vain yksi monista merkityksellisistä tekijöistä [80]

b) ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on virheellisesti jättänyt tunnustamatta sen, että komissio on soveltanut virheellisesti sakon määrän laskemista koskevien suuntaviivojen (jäljempänä suuntaviivat) I A kohtaa

– ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toteamus, että "yritykselle kilpailusääntöjen rikkomisesta määrätyn sakon määrän on oltava oikeassa suhteessa rikkomiseen kokonaisuutena arvioituna ja kun otetaan huomioon muun muassa rikkomisen vakavuus", [81] on valittajan mukaan tautologinen näkemys, joka ei ole missään suhteessa objektiivinen.

c) ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on virheellisesti jättänyt ottamatta huomioon kyseessä olevien yritysten käyttäytymisen ja koon sakkojen määrää laskettaessa.

244. Valittaja perustelee toista väitettään pääosin seuraavasti:

– suuntaviivojen mukaan rikkomisen vakavuutta on arvioitava seuraavien kolmen tekijän perusteella: rikkomisen laatu, sen todellinen vaikutus markkinoihin, jos se on mitattavissa, ja laajuus asian kannalta merkityksellisillä maantieteellisillä markkinoilla

243. Valittaja esittää ensimmäisen väitteensä tueksi lyhyesti esitettynä seuraavat perustelut:

– ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ensinnäkään ole arvioinut rikkomisen laatua oikein, kun se on olettanut, että yhteisön valmistajien välillä oli markkinoiden jakoa koskeva sopimus

– markkinoiden koko on ainoa objektiivinen kriteeri, joka voidaan ottaa huomioon arvioitaessa rikkomisen vakavuutta. Tästä syystä kaikkien rikkomisen vakavuutta koskevien arvioiden on perustuttava ensisijaisesti tähän kriteeriin

80 – Riidanalaisen tuomion 259 kohta.

81 – Riidanalaisen tuomion 259 kohta.

– toiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on virheellisesti käyttänyt perusteena riidanalaisen päätöksen 68 perustelukappaleessa esitettyä katsausta eri valmistajien markkinaosuuksista, [82] sillä kyseisellä katsauksella ei voi olla mitään merkitystä arvioitaessa väitettyjen rikkomisten merkitystä asian kannalta merkityksellisillä tuotemarkkinoilla

– kolmanneksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on virheellisesti jättänyt arviossaan ottamatta huomioon kyseessä olevien maantieteellisten markkinoiden ja tuotemarkkinoiden – rajoitetun – laajuuden arvioidessaan komission näkemystä, että kyseessä on "erittäin vakava" rikkominen

– lopuksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellut riittämättömästi arvionsa, jonka mukaan komissio sai luokitella väitetyt rikkomiset erittäin vakaviksi. Tästä syystä sakkoa koskevan arvion perusteet ovat heikot.

245. Kolmas valitusperuste perustuu ennen kaikkea seuraaviin väitteisiin:

– ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on komission määräämiä sakkoja arvioidessaan virheellisesti jättänyt ottamatta huomioon rikkomisen laajuuden suhteessa kyseisten yritysten kokoon sellaisena kuin niiden liikevaihto sen ilmaisee. Suurelle yritykselle määrätty pieni sakko voi helposti ylittää pienemmän yrityksen kohdalla 10 prosenttia liikevaihdosta tai olla muuten poikkeuksellisen suuri. Valittajan tämä kanta perustuu suuntaviivojen I A kohdan kuudenteen alakohtaan [83]

– ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei myöskään ole tutkinut Dalminen esittämiä väitteitä, [84] jotka koskevat sakon määrän ja Dalminen kyseisten tuotteiden liikevaihdon suhteettomuutta maailmanmarkkinoilla, yhteisössä ja Saksassa, Ranskassa, Italiassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa

– riidanalaisen tuomion 290 kohdassa mainittua "huomattavaa vaikutusta yhteisön markkinoilla" tulisi valittajan mukaan arvioida markkinoiden laajuuteen nähden mutta ennen kaikkea suhteessa sen todelliseen vaikutukseen kilpailusuhteisiin. Sakon määrää määri-

82 – Riidanalaisen tuomion 296 kohta.

83 – Kyseinen kohta on seuraava: "Jos rikkomukseen syyllistyy useita yrityksiä – –, voi tietyissä tapauksissa olla tarpeen vaihdella – – määritettyjä määriä, jotta voitaisiin ottaa huomioon rikkomusten tapauskohtainen painoarvo ja siten kunkin yrityksen rikkomisen todellinen vaikutus kilpailuun erityisesti, kun samanlaisiin rikkomuksiin syyllistyneet yritykset ovat huomattavan erikokoisia."

84 – Esitetty riidanalaisen tuomion 320 kohdassa.

tettäessä ja sen suhteellisuutta arvioitaessa on otettava huomioon kyseisen yrityksen liikevaihto suhteessa muihin yrityksiin

– lopuksi valittaja ei hyväksy ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kantaa siitä, että kun on näytetty toteen, että yritys on yhteistyössä kilpailijoidensa kanssa jakanut markkinat, sakon määrää määritettäessä ei välttämättä tarvitse ottaa huomioon sitä, ettei kyseinen yritys ole toiminut markkinoilla kilpailijoiden kanssa sovitulla tavalla.

246. Kymmenenteen valitusperusteeseen liittyy neljä väitettä:

– ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on virheellisesti jättänyt tunnustamatta ja rankaisematta sen, ettei komissio riidanalaisessa päätöksessä selitä, miksi se ei ole ottanut huomioon valittajan esittämiä lieventäviä olosuhteita

– ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on virheellisesti jättänyt käsittelemättä valittajan lausumat, joiden mukaan sen rooli markkinoiden jakamista koskevien sopimusten tekemisessä oli vähäinen, ja se on noudattanut sopimuksia vain erittäin vähäisessä määrin

– valittaja katsoo myös, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on virheellisesti jättänyt ottamatta huomioon lieventävänä olosuhteena sen, että valittaja lopetti luvattoman toiminnan heti komission ensimmäisten toimenpiteiden jälkeen

– ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei myöskään ole ottanut lieventävänä olosuhteena riittävästi huomioon Dalminen yhteistyötä hallinnollisen menettelyn aikana.

2. Komission perustelut

247. Komissio katsoo, että koko yhdeksäs valitusperuste on perusteeton.

248. Komissio huomauttaa ensimmäisen väitteen osalta, että oletus, jolla valittaja perustelee kantaansa siitä, että rikkomisen vakavuutta arvioitaessa kyseessä olevan markkinan laajuus on ainoa objektiivinen kriteeri ja näin ollen ratkaiseva kriteeri,

kumotaan itse suuntaviivojen tekstissä. Seuraavassa esitetty suuntaviivojen I A kohdan alun sanamuoto ei nimittäin jätä tulkinnanvaraa siitä, että markkinoiden laajuus on vain yksi huomioon otettavista seikoista: "Rikkomuksen vakavuuden arvioinnissa on otettava huomioon sen laatu, sen todellinen vaikutus markkinoihin, jos se on mitattavissa, ja laajuus asian kannalta merkityksellisillä maantieteellisillä markkinoilla."

249. Toisen väitteen osalta komissio huomauttaa, että ensimmäinen sen tueksi esitetty lausuma eli se, ettei komissio ole näyttänyt riittävästi, että rikkomisen tavoitteena oli markkinoiden jakaminen, on hylättävä, koska valittaja ei ole kiistänyt tätä kantaa ensimmäisen oikeusasteen käsittelyssä. [85]

250. Väite siitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tuomionsa 296 kohdassa virheellisesti käyttänyt riidanalaisen päätöksen 68 kohdan taulukkoa tukena todellista vaikutusta markkinasuhteisiin koskeville kannoille, on harhaanjohtava, sillä tuomion kyseinen kohta ei koske rikkomisen markkinoilla tuottamien vaikutusten arviointia, vaan kysymystä siitä, onko sakkoa määritettäessä otettava huomioon yritysten käyttäytyminen ja koko.

251. Komissio jatkaa, että myöskään valittajan mainitsemasta oikeuskäytännöstä [86] ei löydy tukea valittajan näkemykselle, että komission olisi rikkomisen vakavuutta arvioidessaan selvitettävä sen vaikutukset markkinoihin.

252. Komission mielestä myöskään väite, jonka mukaan riidanalaisen tuomion 263 kohdassa olisi sisäinen ristiriita, ei pidä paikkaansa, koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tarkoittaa yhdessä tapauksessa selvästikin markkinoiden – suurta – maantieteellistä laajuutta ja toisessa riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa tarkoitettuja OCTG-standardiputkien ja hankekohtaisten siirtoputkien markkinoita, jotka muodostavat vain rajallisen osan OCTG-putkien ja sileäpäisten siirtoputkien kokonaismarkkinoista.

253. Komissio huomauttaa lisäksi, että se on sakon määrää – 10 miljoonaa euroa – määrittäessään ottanut asianmukaisesti huomioon viimeksi mainitun seikan, kuten myös ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on aivan oikein todennut.

254. Kolmannen väitteen osalta komissio huomauttaa, että se voi suuntaviivojen [87] mukaisesti ottaa rikkomiseen osallistuneiden

85 – Ks. tältä osin tarkemmin tämän ratkaisuehdotuksen 118–128 kohta.

86 – Asia C-49/92 P, komissio v. Anic, tuomio 9.7.1999 (Kok. 1999, s. I-4125, 99 kohta) ja edellä alaviitteessä 58 mainittu asia CMA CGM ym. (FETTCSA) v. komissio, tuomio 19.3.2003 (264 kohta).

87 – Ks. suuntaviivat, I A kohdan kuudes alakohta (mainittu edellä alaviitteessä 79).

yritysten kokoerot huomioon määrittäessään sakkoja, mutta sillä ei ole velvollisuutta tehdä niin.

255. Joka tapauksessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei täyttä toimivaltaansa määrättyjen rangaistusten arvioinnissa käyttäessään löytänyt syytä tehdä tarkempia painotuksia kyseessä olevien yritysten koon mukaan. [88]

256. Komissio ei hahmota, miksi valittajan mainitsemista kyseisten tuotteiden myyntiluvuista pitäisi seurata, että määrätty sakko olisi suhteettoman suuri. Sama pätee väitteeseen komission velvollisuudesta määrittää sakot kartelliin osallistuvien yritysten liikevaihdon mukaan.

257. Valittajan markkinoiden jakosopimuksen noudattamista koskevat perustelut on esitetty myös valittajan kymmenennen valitusperusteen tueksi esitetyissä väitteissä. Komissio ehdottaa, että ne tutkitaan siinä yhteydessä.

258. Komissio käsittelee lyhyesti kymmenennen valitusperusteen yhteydessä esitettyä neljää väitettä.

259. Komission mukaan ensimmäinen väite on perusteeton, koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on riidanalaisen tuomion 327 kohdasta alkaen täyden toimivaltansa mukaisesti todennut selvästi, miksi valittajan esittämiä lieventäviä olosuhteita ei voida hyväksyä.

260. Kuten komissio huomauttaa myös vastauksessaan, sen ei ole päätöksensä perusteluissa pakko käsitellä lausumia, jotka valittaja on tutkintavaiheessa esittänyt lieventävien olosuhteiden soveltamisesta. [89]

261. Mitä tulee toiseen väitteeseen, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei riidanalaisessa tuomiossa ole ottanut riittävästi huomioon sitä, että valittaja ei ilmoituksensa mukaan ole todellisuudessa toiminut markkinoilla kilpailijoiden kanssa tehtyjen sopimusten mukaisesti, vaikka tämä olisi suuntaviivojen mukaan pitänyt ottaa huomioon, komissio huomauttaa, etteivät suuntaviivat ole ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kannalta velvoittavia.

262. Komissio vastaa kolmanteen väitteeseen toteamalla, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on riidanalaisen tuomion 331 ja 332 kohdassa todennut aivan

88 – Komissio viittaa tässä yhteydessä riidanalaisen tuomion 284–287 kohtaan.

89 – Komissio viittaa tämän näkemyksen osalta asiaan C-338/00 P, Volkswagen v. komissio, tuomio 18.9.2003 (Kok. 2003, s. I-9189, 127 kohta).

oikein, että rikkominen oli todennäköisesti päättynyt tai ainakin päättymäisillään silloin, kun komissio ryhtyi tarkastuksiin 1. ja 2.12.1994, joten valittajan väite siitä, että se lopetti rikkomisen heti komission ryhdyttyä toimenpiteisiin, ei oikeuta alentamaan määrättyä sakkoa.

263. Komission mukaan neljäs väite on tehoton, koska

– valittajan yhteistyö tutkinnassa oli huomattavasti vähäisempää kuin Vallourecin, johon valittaja vertaa itseään

– valittaja ei erittele suhtautumistaan komission esittämiin kysymyksiin ja – myöhemmin – tehtyyn väitetiedoksiantoon. Valittaja sai jo komissiolta "palkkioksi" yhteistyöstä väitetiedoksiannossa virheellisesti kuvailtujen tosiseikkojen kiistämättä jättämisestä sakkosumman 20 prosentin alennuksen. Riidanalaisen tuomion 345 kohtaa on tulkittava tämä huomioon ottaen.

3. Arviointi

264. Yhdeksännen ja kymmenennen valitusperusteen arvioinnista on syytä tehdä muutamia alustavia huomautuksia.

265. Haluan muistuttaa periaatteellisesta erosta niissä velvoitteissa, jotka sitovat komissiota sen määrittäessä rangaistuksia ja perustellessa niitä päätöksissä, joissa todetaan perustamissopimuksen kilpailusääntöjen rikkominen suhteessa niihin velvoitteisiin, jotka koskevat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta sen käyttäessä täyttä asetuksen N:o 17 17 artiklan mukaista toimivaltaansa arvioidessaan komission määräämiä sakkoja ja uhkasakkoja.

266. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan komission on sakon määrää määrittäessään noudatettava laskentamenetelmää, jonka se on määrittänyt suuntaviivoissa. On nimittäin niin, että silloin kun komissio antaa suuntaviivoja, joilla se pyrkii täsmentämään perustamissopimuksen määräyksiä noudattaen perusteet, joita se aikoo soveltaa harkintavaltaansa käyttäessään, se rajoittaa itse harkintavaltaansa, koska sen on noudatettava

viitteellisiä sääntöjä, jotka se on itselleen asettanut. [90] Tämä oikeuskäytäntö perustuu oikeussubjektien oikeutetun luottamuksen suojelun yleiseen oikeusperiaatteeseen.

267. Komission ei kuitenkaan tarvitse päätöksensä perusteluissa käsitellä kaikkia niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka kyseessä olevat yritykset ovat esittäneet tutkintamenettelyn kuluessa. [91] EY 253 artiklan perusteluvelvollisuuden täyttäminen nimittäin edellyttää, että päätöksessä esitetyistä perusteluista on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmettävä toimenpiteen tehneen toimielimen päättely siten, että ensinnäkin ne oikeushenkilöt tai luonnolliset henkilöt, joita toimenpide koskee, pystyvät tarvittaessa puolustamaan oikeuksiaan ja selvittämään, onko päätös perusteltu, ja toiseksi siten, että yhteisön lainsäätäjä voi tutkia toimenpiteen laillisuuden. [92]

268. Suuntaviivat eivät vaikuta yhteisöjen tuomioistuinten suorittamaan sakon arviointiin, sillä yhteisöjen tuomioistuimilla on täysi harkintavalta, kun taas komission on arvioinnissaan noudatettava kyseisiä suuntaviivoja. [93] Tämä on otettava huomioon silloin, kun valitusmenettelyssä arvioidaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen sakon määrittämistä koskevia päätöksiä.

269. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelta voidaan kuitenkin edellyttää, että se määrittää selvästi kantansa perusteluihin, jotka sille esitetään päätöksessä määritetty sakkoa vastaan.

270. Lopuksi on syytä muistuttaa, että yhteisöjen tuomioistuin toimii muutoksenhakuvaiheessa varovaisesti arvioidessaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa sen arvioidessa sakon määrää. [94] Tämä ei kuitenkaan merkitse, ettei yhteisöjen tuomioistuimen pitäisi korjata ensimmäisen oikeusasteen tekemiä päätöksiä silloin, kun ne perustuvat tosiseikkojen ilmeisen virheelliseen arviointiin [95] tai niistä käy ilmi virheellinen oikeudellinen käsitys. [96]

271. Siirryn nyt käsittelemään yhdeksättä valitusperustetta ja totean välittömästi, että sen ensimmäinen väite on ilmeisen perus-

90 – Mm. asia T-224/00, Archer Daniels Midland ja Archer Daniels Midland Ingredients v. komissio, tuomio 9.7.2003 (Kok. 2003, s. II-2597, 182–183 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

91 – Mm. asia T-347/94, Mayr-Melnhof Kartongesellschaft v. komissio, tuomio 14.5.1998 (Kok. 1998, s. II-1751, kohta 42) ja yhdistetyt asiat T-305/94–T-307/94, T-313/94–T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94–T-329/94 ja T-335/94, Limburgse Vinyl Maatschappij ym. v. komissio, tuomio 20.4.1999, ns. PVC II -tapaus (Kok. 1999, s. II-931, 386–388 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

92 – Ks. mm. asia T-28/95, IECC v. komissio, tuomio 16.9.1998 (Kok. 1998, s. II-3597, 125 kohta) ja asia T-109/01, Fleuren Compost v. komissio, tuomio 14.1.2004 (Kok. 2004, s. II-127, 119 kohta) ja edellä mainitut kohdat oikeuskäytäntöviittauksineen.

93 – Asia T-368/00, General Motors ja Opel Nederland v. komissio, tuomio 21.10.2003 (Kok. 2003, s. II-4491, 188 kohta).

94 – Mm edellä alaviitteessä 89 mainittu asia Volkswagen v. komissio (tuomion 151 kohta).

95 – Tästä on esimerkki edellä alaviitteessä 70 mainitussa asiassa Aalborg-Portland A/S v. komissio (tuomion 384–387 kohta).

96 – Tästä on esimerkki 19.1.2006 annetussa ratkaisuehdotuksessani, joka liittyy asiaan C-301/04 P, komissio v. SGL Carbon (tuomio 29.6.2006, Kok. 2006, s. I-5915, ratkaisuehdotuksen 63–70 kohta).

teeton. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta ei nimittäin voi moittia siitä, että se on arvioinut virheellisesti komission tapaa soveltaa suuntaviivoja, kun jo suuntaviivojen I A kohdan ensimmäisessä alakohdassa todetaan selvästi, että rikkomisen vakavuutta arvioitaessa on otettava huomioon laajuus asian kannalta merkityksellisillä maantieteellisillä markkinoilla, mutta sen lisäksi myös rikkomisen laatu ja sen todellinen vaikutus markkinoihin, jos se on mitattavissa. Suuntaviivojen tekstistä ei myöskään löydy mitään perusteita sille, että markkinoiden laajuudella olisi jotain erityistä painoarvoa.

272. Olen toisen väitteen ensimmäisestä osasta samaa mieltä kuin komissio ja katson, että se on jätettävä tutkimatta. Valittaja esittää siinä perustelun, jota se ei esittänyt ensimmäisessä oikeusasteessa, mistä syystä olen jo aiemmin tässä ratkaisuehdotuksessa [97] todennut, että väite on jätettävä tutkimatta.

273. Pidän toisen väitteen toista osaa melko arvoituksellisena. Valittajan moitteet kohdistuvat siinä riidanalaisen tuomion 296 kohtaan. Kyseinen kohta kuuluu ensimmäisen oikeusasteen arvioon valittajan väitteestä, että komissio on sakkoja määrittäessään virheellisesti jättänyt määrittämättä sakot erisuuruisiksi rikkomiseen osallistuneiden yritysten koon ja niiden rikkomiseen osallistumisen mukaan.

274. Sisältönsä puolesta kohta sisältää ennemminkin moitteen siitä, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ole komission tekemää suuntaviivojen soveltamista arvioidessaan asianmukaisesti selvittänyt, onko komissio ottanut "väitetyn rikkomisen konkreettisen vaikutuksen markkinoihin" huomioon rikkomisen vakavuutta määrittäessään.

275. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt tämän arvioinnin 258 ja 272 kohdassa. Kriteeriä "väitetyn rikkomisen konkreettinen vaikutus markkinoihin" on käsitelty etenkin 264–268 kohdassa.

276. Komissio toteaa siinä ensinnäkin, että komissio on päätöksessään [98] todennut, että rikkomuksen todellinen vaikutus markkinoihin on ollut rajallinen, sillä kummatkin erityistuotteet, jotka se kattaa, eli OCTG-standardiputket ja hankekohtaiset siirtoputket, muodostavat vain 19 prosenttia yhteisön OCTG-putkien ja saumattomien siirtoputkien kulutuksesta ja että hitsatut putket voivat kattaa osan saumattomien putkien kysynnästä tekniikan kehittymisen johdosta (264 kohta).

97 – Edellä tämän ratkaisuehdotuksen 118–128 kohta.

98 – Riidanalaisen päätöksen 160 perustelukappale.

277. Sen jälkeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin käsittelee johtopäätöstä, jonka komissio on tehnyt tämän perusteella määrittäessään sakkoa rikkomisen vakavuuden perusteella, [99] jonka summaksi nimittäin tulee 10 miljoonaa euroa, vaikka suuntaviivojen perusteella summaksi olisi voitu määrittää vähintään 20 miljoonaa euroa (265 kohta).

278. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin esittää riidanalaisen tuomion 267 ja 268 kohdassa, että komission riidanalaisessa päätöksessä [100] todetaan, että OCTG-putkille olisi ilman kiellettyjä sopimuksia ollut olemassa maailmanmarkkinat ja siirtoputkille Euroopan markkinat. Päätöksen adressaattien päämääränä ja ainakin jossain määrin myös vaikutuksena oli sulkea kukin päätöksen saajista muiden kotimaanmarkkinoilta, joihin lukeutuvat Euroopan yhteisöjen neljän suurimman jäsenvaltion markkinat teräsputkien kulutuksessa. [101] Tämä rikkomisesta "erittäin vakavan" riidanalaisessa päätöksessä olevan arvion mukaan.

279. Riidanalaisen tuomion edellä lyhyesti esitetyistä kohdista käy kiistatta ilmi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on huolellisesti selvittänyt, onko komissio päätöksessään rikkomisen vakavuutta arvioidessaan tutkinut rikkomisen todelliset vaikutukset markkinoilla ja onko se voinut tutkimustensa perusteella päätellä, että kyseessä on "erittäin vakava rikkominen".

280. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pystyi tämän perusteella toteamaan, että Dalminen mainitsemat olosuhteet – OCTG-standardiputkien ja hankekohtaisten siirtoputkien osuus OCTG- ja siirtoputkien kokonaismarkkinoiden, Dalminen vähäinen OCTG-standardiputkien myynti ja hitsattujen putkien tuleva kilpailu – eivät voineet muuttaa komission arviota rikkomisen vakavuudesta.

281. Valittajan lausumia, jotka perustuvat asioissa komissio vastaan Anic ja CMA CGM ym. (FETT CSA) vastaan komissio [102] annettuihin tuomioihin, ei voida hyväksyä, sillä vaikka ne olisivatkin oikein, komissio on asianmukaisesti tutkinut rikkomisen todellisen vaikutuksen markkinoihin ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt sen osalta oikean johtopäätöksen, jonka mukaan komissio pystyi toteamaan, että kyseessä oli "erittäin vakava" rikkominen.

282. Näin ollen toisen väitteen tämä osa on perusteeton.

283. Myös toisen väitteen kolmas osa on perusteeton. Siinä väitetään, että komissio olisi päätöksessään ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tuomiossaan esittänyt

99 – Riidanalaisen päätöksen 162 perustelukappale.

100 – Riidanalaisen päätöksen 35 ja 36 perustelukappale.

101 – Riidanalaisen päätöksen 53–57 perustelukappale.

102 – Mainittu edellä alaviitteessä 58.

ristiriitaisia tulkintoja suuntaviivojen kolmannen kriteerin arvioinnista eli merkityksellisten maantieteellisten markkinoiden laajuudesta.

284. Komissio ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin saivat tämän kriteerin osalta selvästikin todeta, että neljän suuren jäsenvaltion markkinat muodostavat "laajat maantieteelliset markkinat".

285. Ristiriita, jonka valittaja väittää olevan tämän havainnon ja sen toteamuksen välillä, että rikkomisen kohteena olevat tuotteet edustavat vain 19:ää prosenttia OCTG-putkien ja siirtoputkien kokonaismarkkinoista, perustuu kahden erilaisen asian vertailuun.

286. Merkityksellisten maantieteellisten markkinoiden, joilla rikkominen on tapahtunut, määrittäminen ei nimittäin liity rikkomiseen liittyvien tuotemarkkinoiden määrittämiseen, joihin rikkominen vaikuttaa.

287. Käsittelen kolmannen väitteen neljästä osasta viimeisen – joka koskee valittajan sopimuksen tekemiseen ja noudattamiseen liittyvän roolin ja käyttäytymisen merkitystä sakon määrittämisen kannalta – kymmenennen valitusperusteen yhteydessä, koska se tukee samankaltaista väitettä.

288. Valittaja moittii ensimmäisessä osassa komissiota ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että niiden olisi *pitänyt* määrittää sakkosummat erilaisiksi rikkomiseen osallistuneiden yritysten koon mukaan.

289. Ensinnäkin on selvitettävä, seuraako suuntaviivojen I A kohdan kuudennesta alakohdasta[103] tällainen komissiota koskeva velvoite, jonka noudattamista ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi pitänyt valvoa.

290. Tähän kysymykseen on vastattava kieltävästi, sillä suuntaviivojen kyseisen kohdan sanamuoto antaa selvästi oikeuden valita: "– – voi tietyissä tapauksissa olla tarpeen – –".

291. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätyy samaan johtopäätökseen riidanalaisen tuomion 282 kohdassa, jossa se

103 – Toistettu jo edellä alaviitteessä 83 (esitetty edellä alaviitteessä 79).

toteaa, että yritysten koon mukainen yksilöllinen painotus ei ole järjestelmän mukaiseen laskentaan kuuluva komissiota sitova vaihe vaan tälle annettu lievennysmahdollisuus. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittaa laajaan oikeuskäytäntöön [104] ja muistuttaa, että komissiolla on harkintavaltaa sakon suuruutta määrätessään.

292. Näkemys siitä, että komission olisi pitänyt päätöksessään painottaa sakon määriä yritysten koon mukaan ja että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi pitänyt valvoa tätä, on mielestäni perusteeton.

293. Valittaja kiistää tämän väitteen molemmilla osilla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päättelyn, joka koskee valittajalle määrätyn sakon suuruutta. Olennaisilta osin valittaja moittii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että se on suhteellisuusperiaatteen vastaisesti ollut ottamatta huomioon sitä, että valittajan koko sekä liikevaihdolla, työntekijämäärällä että taseen loppusummalla mitattuna on huomattavasti pienempi kuin muiden rikkomiseen osallistuneiden yritysten.

294. Näiden elementtien arvioinnin osalta viittaan tämän ratkaisuehdotuksen 268 ja 270 kohdassa esitettyihin alustaviin huomautuksiin.

295. Niistä seuraa ensinnäkin, etteivät suuntaviivat velvoita ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta, kun se arvioi sopivan sakon määrää. Siinäkin tapauksessa, että suuntaviivat olisivat olleet komission kannalta velvoittavia, sillä ei olisi merkitystä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tekemän arvioinnin kannalta.

296. Toiseksi kyseisten kohtien huomautuksista käy epäsuorasti ilmi, että yhteisöjen tuomioistuin voi korvata ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arvion omallaan vain siinä tapauksessa, että tosiseikat on arvioitu ilmeisen väärin tai kyseessä on ilmeisen virheellinen oikeudellinen tulkinta.

297. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on riidanalaisen tuomion kyseessä olevissa kohdissa ensinnäkin pystynyt toteamaan, että Dalmine oli "suurikokoinen" yritys (268 kohta), ja sen jälkeen, että Dalminelle määrätty sakko alitti reilusti asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdassa säädetyn rajan eli 10 prosenttia liikevaihdosta (287 kohta).

298. Myöskään riidanalaisen tuomion seuraavista kohdista (288–296 kohta) ei käy ilmi ilmeistä perustelujen puuttumista.

299. Myös viimeinen moite, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on virheellisesti jättänyt käsittelemättä valittajan riidanalaisen tuomion 320 kohdassa esitetyn

104 – Mm. asia C-137/95 P, SPO ym. v. komissio, määräys 25.3.1996 (Kok. 1996, s. I-1611, 54 kohta) ja edellä alaviitteessä 91 mainittu asia PVC-II (tuomion 465 kohta).

lausuman, on tässä asiayhteydessä virheellinen. Valittaja pyrki kyseisellä lausumallaan perustelemaan, että oli olemassa syitä, joiden vuoksi lieventävät olosuhteet olisi pitänyt ottaa huomioon, kun taas tässä on kyse siitä, olisiko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen pitänyt ottaa sakon määrää koskevassa arviossaan huomioon kyseessä olevien yritysten koot.

300. Huomautettakoon vielä, ettei valittaja selitä, miksi sen 320 kohdassa mainitsemat luvut olisi pitänyt ottaa huomioon tässä arvioinnissa.

301. Totean edellä esitetyillä perusteilla, että myös yhdeksännen valitusperusteen kolmas väite on kokonaan perusteeton.

302. Tämän ratkaisuehdotuksen 267 kohdan alustavista huomautuksista seuraa, että kymmenennen valitusperusteen ensimmäinen väite on ilmeisen perusteeton: komission ei tarvinnut päätöksensä perusteluissa käsitellä erikseen kaikkia valittajan esittämiä lausumia.

303. Myös toinen väite on ilmeisen perusteeton. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on voinut asiaa koskevan vakiintuneen oikeuskäytännön [105] mukaisesti todeta, että valittajan rooli ja toiminta päätöksessä tarkoitettujen sopimusten tekemisen ja noudattamisen suhteen ei ollut lieventävä olosuhde, jonka vuoksi sakkoa olisi pitänyt pienentää.

304. Myös kolmas väite on ilmeisen perusteeton. Kyseessä ei voi olla rikkomisen lopettaminen komission ensimmäisten toimenpiteiden jälkeen, jos rikkomiseen osallistuneet osapuolet olivat jo päättäneet lopettaa rikkomisen ennen komission ensimmäisiä toimenpiteitä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on nimittäin todennut, eikä sitä ole kiistetty, että kyseessä olevat yritykset olivat päättäneet lopettaa yhteistyönsä ennen komission 1. ja 2.12.1994 tekemiä toimenpiteitä. Näiden kahden seikan välillä ei näin ollen ole seuraussuhdetta.

305. Siltä osin kuin neljäs väite koskee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen vertailua siitä, missä määrin valittaja ja toisaalta Vallourec toimivat yhteistyössä komission kanssa ennen väitetiedoksiannon lähettämistä, katson, että väitettä ei voida tutkia, koska se koskee tosiseikkojen toteamista ja arviointia.

105 – Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on vahvistanut useita kertoja, että tähän sovelletaan tiukkoja kriteerejä; ks. mm. asia T-327/94, SCA Holding v. komissio, tuomio 14.5.1998 (Kok. 1998, s. II-1373, 142 kohta) ja edellä alaviitteessä 9 mainittu sementtitapaus, tuomion 1389 kohta.

306. Neljäs väite on perusteeton siltä osin kuin valittaja perustaa sen riidanalaisen tuomion 345 kohtaan, jossa todetaan, että väitetiedoksiannossa kuvailtujen väitteiden kiistämättä jättäminen saattoi helpottaa komission työtä merkittävästi. Tämä on jo otettu huomioon siten, että sakkoa on alennettu 20 prosentilla.

VI Oikeudenkäyntikulut

307. Koska katson, että tämä valitusasia on kokonaisuudessaan perusteeton, esitän, että oikeudenkäyntikulut määrätään valittajan maksettavaksi.

VII Ratkaisuehdotus

308. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin

– toteaa esillä olevan valitusasian kokonaan perusteettomaksi

– määrää valittajan korvaamaan muutoksenhausta aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.